

EKOPRZESTRZEŃ Jacek Hoffmann  
82-300 Elbląg, ul. Bałuckiego 9/9  
e-mail: ekoprzestrzen@poczta.wp.pl  
tel. 0608011167, tel. (055) 6421992  
fax (055) 2324170

# **PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA MIASTA IŁAWY NA LATA 2004 – 2007 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2008 – 2011**

Opracowanie:

**mgr Jacek Hoffmann**

*biegły z listy wojewody nr 0011  
w zakresie ochrony przyrody*

*biegły z listy Ministra Środowiska nr 0475  
w zakresie sporządzania prognoz skutków wpływu ustaleń  
planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko*

*uprawnienia urbanistyczne nr 1505  
wpisany na listę Północnej Okręgowej Izby Urbanistów  
pod nr G-080/2002*

Elbląg grudzień 2003

## SPIS TREŚCI

<b>1. Wprowadzenie</b> .....	1
<b>2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony środowiska – dokumenty podstawowe</b> .....	2
<b>3. Dokumenty planistyczne, dokumenty pozostałe oraz literatura, materiały archiwalne i kartograficzne</b> .....	3
<b>4. Diagnoza aktualnego stanu środowiska w mieście Iława</b> .....	6
4.1. Przyrodnicze konsekwencje wynikające z położenia w regionie.....	6
4.2. Struktura i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.....	7
4.2.1. Dominujące typy środowiska przyrodniczego i ich funkcjonowanie.....	7
4.2.2. Utwory geologiczne.....	8
4.2.3. Rzeźba terenu.....	8
4.2.4. Klimat.....	9
4.2.5. Wody powierzchniowe.....	10
4.2.6. Wody podziemne .....	11
4.2.7. Gleby.....	12
4.2.8. Roślinność.....	12
4.2.9. Fauna.....	13
4.3. Odporność środowiska przyrodniczego na degradację.....	14
4.4. Zasoby środowiska przyrodniczego.....	15
4.5. Zatwierdzone i projektowane formy ochrony przyrody, środowiska, krajobrazu naturalnego i kulturowego.....	16
4.6. Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, krajobrazu i zdrowia ludzi.....	18
4.6.1. Ogólny stan środowiska.....	18
4.6.2. Degradacja powierzchni ziemi i gleb.....	18
4.6.3. Zanieczyszczenia powietrza.....	19
4.6.4. Hałas.....	22
4.6.5. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.....	24
4.6.6. Promieniowanie i pole elektromagnetyczne.....	27
4.6.7. Zagrożenia dla roślinności.....	28
4.6.8. Zagrożenia dla świata zwierząt.....	28
4.6.9. Dewastacja krajobrazu.....	29

4.6.10. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii.....	29
4.6.11. Zagrożenie powodziowe.....	30
4.7. Ocena istniejącej infrastruktury ochrony środowiska.....	30
4.7.1. Zaopatrzenie w wodę.....	30
4.7.2. Kanalizacja sanitarna.....	31
4.7.3. Kanalizacja deszczowa.....	32
4.7.4. Zaopatrzenie w gaz.....	33
4.7.5. Zaopatrzenie w ciepło.....	33
4.7.6. Gospodarka odpadami.....	34
<b>5. Cele, priorytety i działania ekologiczne w Iławie w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r. ....</b>	<b>35</b>
5. 1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych.....	35
5.2. Poprawa jakości środowiska.....	40
5.3. Edukacja ekologiczna.....	46
<b>6. Harmonogram działań w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r. i środki do osiągnięcia celów ekologicznych, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe</b> .....	<b>48</b>



## 1. Wprowadzenie

„Program ochrony środowiska miasta Iławy na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011” opracowany został na podstawie art. 17, 18, uwzględniając art. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 14 ustawy Prawo ochrony środowiska (zwanej dalej „ustawą”) – Burmistrz sporządza „Program ochrony środowiska miasta Iławy” na 4 lata, uwzględniając działania w perspektywie kolejnych 4 lat.

Projekt „Programu ochrony środowiska miasta Iławy” zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy jest opiniowany przez Zarząd Powiatu Iławskiego.

Zarząd Powiatu Iławskiego Uchwałą Nr 61/123/2003 z dnia 12 listopada 2003 r. zaopiniował pozytywnie projekt programu z uwagą dotyczącą powstania zakładu zagospodarowania odpadów na terenie powiatu iławskiego. Działaniem podstawowym priorytetowym miasta Iławy w celu dotyczącym minimalizacji zagrożeń powodowanych przez odpady – jest opracowanie, zgodnie z wymogami ustawowymi, gminnego planu gospodarki odpadami w nawiązaniu do działań podstawowych pozostałych i działań szczegółowych. Najważniejszym z działań szczegółowych – jest podjęcie działań w celu budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów wspólnie z innymi gminami w ramach związku gmin. Miasto Iława nie ma kompetencji ustawowych do przesądzenia o miejscu lokalizacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów w innej gminie. Nie jest również przesądzone z jakimi gminami i z których powiatów będzie miasto Iława współpracować w zakresie gospodarki odpadami.

Projekt „Programu ochrony środowiska miasta Iławy” został umieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz był prezentowany i dyskutowany z radnymi miasta Iławy na spotkaniu w dniu 7 listopada 2003 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy – Rada Miejska w Iławie uchwała „Program ochrony środowiska miasta Iławy” (jako załącznik do uchwały). Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy – z wykonania programu Burmistrz sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Miejskiej.

W zgodzie z art. 14 ust. 1 ustawy – w „Programie ochrony środowiska miasta Iławy” określone zostały następujące zagadnienia:

1. Diagnoza aktualnego stanu środowiska w mieście Iława

2. Cele, priorytety i działania ekologiczne w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r.
3. Harmonogram działań w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r. i środki do osiągnięcia celów ekologicznych, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Opracowanie zostało wykonane przez firmę EKOPRZESTRZEŃ Jacek Hoffmann z Elbląga na podstawie umowy nr OSGK 7629-14/03 z dnia 2.06.2003 r. W opracowaniu wykorzystane zostały liczne materiały archiwalne i kartograficzne będące w zasobach wykonawcy, Urzędu Miasta, uwzględniając treść pism od instytucji i zakładów produkcyjnych, a także wypełnione przez mieszkańców we wrześniu 2003 r. anonimowe ankiety na temat ochrony środowiska. Oparto się również na rozpoznaniu terenowym z lat 1998 – 2003.

## **2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony środowiska – dokumenty podstawowe**

W „Programie ochrony środowiska miasta Iławy” uwzględniono zasady, cele i zadania ujęte w następujących dokumentach zewnętrznych:

- 1) „II Polityka Ekologiczna Państwa”, przyjęta przez Radę Ministrów 13.06.2000 r. i uchwalona przez Sejm 23.08.2001 r.
- 2) "Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010", Rada Ministrów, listopad 2002
- 3) "Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010", Rada Ministrów, grudzień 2002
- 4) Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i loknym, Ministerstwo Środowiska, grudzień 2002
- 5) Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań, Ministerstwo Środowiska, 2003 (dokument zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 25.02.2003 r.)
- 6) „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010" – załącznik do Uchwały Nr XI/128/03 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 czerwca 2003 r.
- 7) Program ochrony środowiska dla powiatu iławskiego (w opracowaniu, materiał roboczy prezentowany był przez firmę Arcadis Ekokonrem na spotkaniu w Starostwie Powiatowym w Iławie w dniach 9-10 wrzesień 2003 r.)

- 8) Projekt „Programu ochrony środowiska dla powiatu iławskiego na lata 2004 -2011” z projektem „Planu gospodarki odpadami dla powiatu iławskiego” opracowane przez firmę Arcadis Ekokonrem (Wrocław-Warszawa) według stanu na październik 2003 r.

### **3. Dokumenty planistyczne, dokumenty pozostałe oraz literatura, materiały archiwalne i kartograficzne**

- 1) Bandelewska B., 2003, Informacje do strategii rozwoju miasta. Diagnoza. Sektor:Ekologia, Urząd Miasta, Iława
- 2) Ciołkowski M., 2002, Przegląd ekologiczny składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanego w m. Iława, powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie
- 3) Dokumentacja Hydrogeologiczna Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Nr 209 - Karnicki, Nr 210 - Iławski, Nr 211 - Samborowski wykonana przez Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Gdańsku w 1996 r. i zatwierdzona przez Ministra OŚZNiL dnia 25 czerwca 1998 r.,
- 4) Harasymczuk J., 1998, Koncepcja uciepłownienia miasta Iława – stan istniejący, Instal-Projekt, Elbląg
- 5) Harasymczuk J., 1999, Projekt planu zaopatrzenia w ciepło miasta Iława, Instal-Projekt, Elbląg
- 6) Harasymczuk J., 1999, Uciepłownienia miasta Iława – Koncepcja, Instal-Projekt, Elbląg
- 7) Harasymczuk J., 1999, Uciepłownienia miasta Iława – założenia do projektu, Instal-Projekt, Elbląg
- 8) Hoffmann J., 1998, Studium przyrodnicze do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Iława., Atelier Hoffmann, Elbląg
- 9) Hoffmann J., 1999, Prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iława na środowisko przyrodnicze, EKOPRZESTRZEŃ, Elbląg
- 10) Hoffmann J., 2001, Prognoza oddziaływania na środowisko zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy, EKOPRZESTRZEŃ, Elbląg
- 11) Hoffmann J., 2002, Ekofizjografia do zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy, EKOPRZESTRZEŃ, Elbląg

- 12) Hoffmann J, 2002, Prognoza oddziaływania projektu zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy na środowisko, EKOPRZESTRZEŃ, Elbląg
- 13) Informacje dla mieszkańców miasta Iławy jak postępować w sytuacjach zagrożeń, 2001 UM Iławy, MIOC, Iława
- 14) Inwentaryzacja surowców mineralnych na obszarze gminy Iława woj. olsztyńskie, 1993, Przedsiębiorstwo Geologiczne, Warszawa
- 15) Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA, 1995, pr. zbiorowa pod red. A. Liro, Fundacja IUCN Poland, Warszawa
- 16) Kotliński A., 1990, Opracowanie - diagnozy aktualnego stanu środowiska przyrodniczego m. Iławy i oceny przydatności środowiska przyrodniczego dla potrzeb rozwoju m. Iławy
- 17) Kraweć T., 2003, Plan zaopatrzenia w energię elektryczną miasta Iława
- 18) Kształtowanie Systemu Przyrodniczego Miasta, 1996, pr. zbiorowa pod red. B. Szulczewskiej i J. Kaftana, IGPIK, Warszawa
- 19) Leśnictwo i gospodarka łowiecka w woj. warmińsko-mazurskim w latach 2000 – 2001(2002), US, Olsztyn
- 20) Mapy glebowo-rolnicze dla miasta Iławy 1:5 000, WBGiUR, Olsztyn
- 21) Mapa hydrogeologiczna Polski 1: 200 000, 1982, Arkusz Iława, IG, Warszawa
- 22) **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy, uchwalony Uchwałą Nr XVII/155/99 Rady Miejskiej w Iławie z dnia 29 grudnia 1999 r. – z późniejszymi zmianami – Uchwały Rady Miejskiej z dnia 29.06.2002 r. i z dnia 30.06.2003 r.), Atelier Hoffmann, Elbląg**
- 23) Ocena stanu czystości jezior badanych w roku 2002 (2003), WIOŚ, Elbląg
- 24) Ochrona środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w latach 1998 – 1999, US, Olsztyn
- 25) Opracowanie fizjograficzne do projektu planu ogólnego miasta Iławy, 1990, pr. zbiorowa pod red. S. Bagińskiego, Olsztyn
- 26) Plan urządzania lasu Nadleśnictwa Iława na lata 1997 – 2006
- 27) Podział hydrograficzny Polski 1:200 000, 1980, Arkusz Iława, IMGW, Warszawa
- 28) Potencjalna roślinność naturalna Polski-mapa 1: 300 000, IGiPZ PAN, Warszawa
- 29) Problematyka przyrodnicza w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, 1997, pr. zbiorowa pod red. M. Teisseyre-Sierpińskiej, IGPIK, Warszawa



- 30) Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego. Zasoby i zagrożenia. Diagnoza, 2002, ZWW-M, Olsztyn
- 31) Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski 1: 500 000, Arkusz Gdańsk, IGiPZ PAN, Kraków
- 32) Raport o stanie środowiska na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1997-98 (2000), Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Olsztyn
- 33) Raport o stanie środowiska na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2000. Część I – rok 1999 (2001), Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Olsztyn
- 34) Raport o stanie środowiska na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2000. Część II – rok 2000 (2002), Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Olsztyn
- 35) Raport o stanie środowiska na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2001 (2002), Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Olsztyn
- 36) Raport z wyników spisów powszechnych województwa warmińsko-mazurskiego, 2003, US, Olsztyn
- 37) Rocznik statystyczny (dane za 2001 r.), 2002, US, Olsztyn
- 38) Roślinność rzeczywista Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego – mapa 1:30 000, ART., Olsztyn
- 39) Skowrońska G., 1998, Studium branżowe w zakresie wody, kanalizacji sanitarnej i deszczowej do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Iławy, PPP, Elbląg
- 40) Strategia rozwoju powiatu iławskiego, 2001, Iława
- 41) Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-Polska, 1998, pr. zbiorowa pod red. A. Liro, Fundacja IUCN Poland, Warszawa
- 42) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Iławy – załącznik do Uchwały Nr XII/103/99 Rady Miejskiej w Iławie z dnia 30 września 1999 r., Atelier Hoffmann, Elbląg**
- 43) Uproszczony plan urządzania lasu komunalnego miasta Iława na okres 1.01.1996 - 31.12.2005, „LAS-PROJEKT”, Olsztyn
- 44) Zestawienie danych o średnim natężeniu ruchu w ciągu doby w wybranych punktach miasta Iławy, 2000, TRAFIK, Gdańsk

#### 4. Diagnoza aktualnego stanu środowiska w mieście Iława

##### 4.1. Przyrodnicze konsekwencje wynikające z położenia w regionie

Miasto Iława o pow. 2 188 ha w granicach administracyjnych i liczbie ludności 33 919 położone jest:

- w południowo-wschodniej części mezoregionu Pojezierza Iławskiego,
- w systemie dorzecza Wisły, w tym w
  - zlewni chronionej Drwęcy, w tym w zlewni Strugi i Iławki, w tym w zlewni jez. Jeziorak,
  - zlewni Osy, w tym w zlewni jez. Silm,
- w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 210 „Iława” (bez południowej części miasta),
- w zachodniomazurskim obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym w sieci ekologicznej ECONET – Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo (północna część miasta) w Parku Krajobrazowym Pojezierza Iławskiego (z otuliną), dla którego sporządzony został plan ochrony, zatwierdzony Rozporządzeniem Wojewody Olsztyńskiego i Elbląskiego Nr 1 z dnia 10 stycznia 1997 roku (Dz. Urzędowy Woj. Olsztyńskiego Nr 4, poz. 30 z dnia 24 stycznia 1997 r.); ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- częściowo w Obszarach Chronionego Krajobrazu – Pojezierza Iławskiego (granica zbliżona do granicy otuliny PKPI) i Doliny Dolnej Drwęcy (wzdłuż Iławki i wokół jez. Dół), gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urzędowy Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 52, poz. 725 z dnia 22 kwietnia 2003 r.),
- częściowo (północna część miasta w granicach Parku Krajobrazowym Pojezierza Iławskiego) w obszarze zgłoszonym do europejskiej sieci Natura 2000 – „Lasy Iławskie” na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej.

Miasto Iława jako interakcyjny system antropogeniczno-przyrodniczy jest sumą wzajemnych oddziaływań trzech podsystemów:

- 1) podsystemu przyrodniczego, który oddziałuje na miasto i jego mieszkańców szczególnie poprzez hydrosferę (wody powierzchniowe i podziemne oraz ich obieg) i cyrkulację atmosfery oraz w mniejszym stopniu poprzez litosferę i biosferę,
- 2) podsystemu antropogenicznego, który oddziałuje na środowisko przyrodnicze, krajobraz i zdrowie ludzi poprzez zanieczyszczenia atmosfery, wód powierzchniowych i podziemnych, degradację powierzchni ziemi, hałas, pole i promieniowanie elektromagnetyczne oraz zagrożenia dla zwierząt, a także degradacje roślinności i dewastację krajobrazu,
- 3) podsystemu administracyjnego, który ma wpływ na system przyrodniczy i antropogeniczny poprzez decyzje administracyjne w granicach administracyjnych miasta.

Granica systemu antropogeniczno-przyrodniczego Iława jest zatem sumą granic trzech podsystemów i obejmuje obszar większy niż zawarty w granicach administracyjnych. Wokół miasta znajdują się tereny w granicach administracyjnych gminy wiejskiej Iława.

#### 4.2. Struktura i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

##### 4.2.1. Dominujące typy środowiska przyrodniczego i ich funkcjonowanie

W mieście Iława dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- 1) równina sandrowa, zabudowana w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym,
- 2) wysoczyzna morenowa płaska z roślinnością pól uprawnych, z glebami brunatnymi właściwymi w podłożu z piaskami gliniastymi i glinami lekkimi, woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- 3) dna rynien polodowcowych z jeziorami, ciekami, zbiorowiskami łąkowymi i utworami torfowymi; dominuje tu akumulacja materii, w tym zanieczyszczeń stałych, płynnych i gazowych z terenów wyżej położonych oraz tranzyt wody i materii zgodnie ze spadkiem cieków; przewietrzanie zmienne w zależności od położenia rynny względem przeważających kierunków wiatru i ich domknięcia lub otwarcia od strony nawietrznej.

#### 4.2.2. Utwory geologiczne

Wśród utworów powierzchniowych występują:

- piaski i żwiry sandrowe w zachodniej, południowej, środkowej i wschodniej części miasta,
- gliny zwałowe w północnej części miasta,
- torfy i namuły w dnach form dolinnych (rynny polodowcowe), szczególnie jednej biegnącej od j. Łabędź do rz. Iławki, drugiej na południowym-wschodzie miasta, w mniejszym stopniu wzdłuż Iławki i na południu oraz w zagłębieniach wytopiskowych zwłaszcza w północnej i zachodniej części miasta,
- piaski i żwiry oraz iły i mułki kemu na wyspie Wielka Żuława.

Z dostępnych materiałów wynika, że miąższość zalegania utworów czwartorzędowych wynosi na terenie Iławy od 184 do 235 m, a głębiej występują utwory trzeciorzędowe.

Istniejące tu wcześniej zasoby piasku i żwiru zostały wyeksploatowane w granicach administracyjnych miasta.

#### 4.2.3. Rzeźba terenu

Najbardziej charakterystycznym elementem rzeźby terenu miasta Iławy są formy erozji lodowcowej - rynny polodowcowe:

- j. Jeziorak i j. Mały Jeziorak,
- rzeki Iławki, j. Iławskiego i j. Dół,
- j. Łabędź i wzdłuż kanału Iławskiego,
- j. Silm i j. Szymbarskiego,
- od południowo-zachodniego krańca j. Jeziorak wzdłuż południowej granicy miasta w kierunku cieku Struga z odejściem wzdłuż ul. Kolejowej w kierunku ul. Lubawskiej oraz z odejściem w kierunku j. Mułka,
- na północ od Osiedla Lubawskiego pomiędzy rynnami rzeki Iławki i j. Dół.

Różnice wysokości względnych na zboczach rynien polodowcowych wynoszą do 23 metrów przy maksymalnych spadkach powyżej 15 %.

W zachodniej, południowej, środkowej i częściowo wschodniej części miasta pomiędzy rynnami polodowcowymi występują równiny sandrowe o stosunkowo małej różnicy wysokości względnych.

W północnej i częściowo wschodniej części miasta występuje wysoczyzna morenowa płaska.

Urozmaicenie wprowadzą liczne zagłębienia wytopiskowe.

Najniżej położonym miejscem jest dno rynny polodowcowej cieką Struga w południowej części miasta o wys. 92 m n.p.m., a najwyżej wzniesienie na Osiedlu Gajerek o wys. 125 m n.p.m.

#### 4.2.4. Klimat

Materiały obserwacyjne pochodzą z posterunku meteorologicznego w Prabutach (dane z lat 1961- 1970) oraz posterunku opadowego w Iławie (dane z lat 1965 – 1995).

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6,8°C, średnia lipca 17,2°C, a stycznia - 3,7°C. Średnie dzienne usłonecznienie rzeczywiste w lecie (VI – VIII) wynosi 7 – 7,5 godzin, zaś w zimie (XII – II) poniżej 1,3 godziny.

Średni opad roczny w Iławie wynosi 671 mm. W bardzo suchym roku 1969 roczny opad wyniósł 422 mm w Prabutach, zaś w bardzo wilgotnym roku 1970 – 1007 mm. Najwięcej opadów występuje w lipcu i sierpniu, najmniej w miesiącach zimowych. Średnia liczba dni z opadem całodziennym w lecie wynosi poniżej 4, a w zimie 5 – 10 dni.

Średnia liczba dni z burzą wynosi 18. Średnia liczba dni z mgłą w roku wynosi 50. Średnia liczba mgieł w październiku (miesiącu z największą liczbą mgieł) wynosi 10.

Średnia liczba dni w roku z pokrywą śnieżną wynosi 80, zaś z pokrywą śnieżną o grubości powyżej 10 cm – 35 dni.

Średnia wilgotność powietrza wynosi 81, 8 %, najniższa w maju, najwyższa w grudniu.

Średnia prędkość wiatru (dane z lat 1965 – 1971) wynosi 3,3 m/s, największa w styczniu, najmniejsza w sierpniu. Udział wiatrów bardzo silnych powyżej 15 m/s wynosi 0,7 %, a silnych 10 –15 m/s – 2,5 %. Najsilniejsze wiatry występują z południowego wschodu i zachodu, a najsłabsze ze wschodu.

Rozkład wiatrów przedstawia się następująco: z południowego zachodu 25,2 %, z południa 21,1 %, z południowego wschodu 10,4 %, z zachodu 7,2 %, z północnego wschodu 6,4 %, z północy 5,5 %, ze wschodu 4,9 %, z północnego zachodu 3,3 %, cisze 16 %.

Rzeźba terenu, wody powierzchniowe, roślinność i użytkowanie odgrywają decydującą rolę w kształtowaniu się klimatu lokalnego, mając wpływ na ruchy pionowe i poziome powietrza.

#### 4.2.5. Wody powierzchniowe

Miasto Iława znajduje w dorzeczu Drwęcy, a niewielki obszar na zachodzi (zlewnia j. Silm) należy do dorzecza Osy. Granicę między dorzeczami wyznacza dział wodny II rzędu.

Trzy zlewnie wyznaczone działami III rzędu wchodzi w skład dorzecza rzeki Drwęcy (zlewnia chroniona). Są to następujące zlewnie:

- zlewnie bezpośrednie j. Jeziorak i j. Mały Jeziorak, które są częścią zlewni całkowitej rzeki Iławki,
- zlewnie bezpośrednie j. Łabędź, k. Iławskiego, j. Iławskiego i j. Dół, które są częścią zlewni całkowitej rzeki Iławki
- zlewnie bezpośrednie Rowu Marzyńskiego, j. Mułek i j. Łąka (Lonken lub Łackie), które są częścią zlewni całkowitej j. Radomno i Strugi.

Wody powierzchniowe w granicach administracyjnych Iławy zajmują 343 ha, co stanowi 15,68 % powierzchni miasta.

Głównym ciekim omawianego obszaru jest rzeka Iławka, której długość całkowita wynosi, 62,4 km, a zlewnia całkowita zajmuje powierzchnię 379,5 km<sup>2</sup>. W granicach administracyjnych miasta znajduje się przy ul. Kościuszki jeden jaz (projektowana elektrownia wodna) na Iławce bez przepławki dla ryb. Drugi jaz znajduje się w Dziarnówku (gmina wiejska Iława).

Do rzeki Iławki dopływa kanał Iławski z j. Łabędź (gmina wiejska Iława) o pow. 280 ha, głębokości maksymalnej 10,5 m i średniej 3,7 m (wypływ z j. Łabędź, dopływ do Iławki syfonem w granicach administracyjnych miasta) .

Jeziora całkowicie położone w granicach administracyjnych miasta to:

- j. Mały Jeziorak o pow. 26 ha, głębokości maksymalnej 6,4 m, głębokości maksymalnej 6,4 m i średniej 3,4 m oraz objętości wody 890,9 tys. m<sup>3</sup>,
- j. Iławskie (na wschód od ul. Jagiełły),
- j. Mułka o pow. 1,4 ha.

Jeziora częściowo położone w granicach administracyjnych miasta:

- j. Jeziorak o pow. całkowitej 3219,4 ha, gł. maksymalnej 12,9 m; w Iławie o pow. 272,5 ha, gł. maksymalnej 5,4 m i o szerokości 200 - 800 m; wahania poziomu wody 40 cm, stan minimalny poziomu wody 99,22 m n.p.m., maksymalny 99,62 m n.p.m., stan alarmowy 99,72 m n.p.m.; pow. wyspy Wielka Żuława 82,08 ha
- j. Dół (zwane jako Iławskie, Długie), o pow. 154,5 ha, głębokości średniej 1,1 m i maksymalnej 2,5 m (poza miastem).

Wzdłuż zachodniej granicy administracyjnej miasta położone jest j. Silm (w dorzeczu Osy; połączone rowem z j. Szymborski) o pow. 58,8 ha, gł. średniej 2 m i maks. 3,7 m.

Pozostałe jeziora położone poza granicami administracyjnymi miasta w jego najbliższym sąsiedztwie to:

- j. Łąka (Lonken lub Łąckie) w dorzeczu Drwęcy, o pow. 22,5 ha połączone ciekami Struga z j. Radomno,
- j. Gajerek o pow. 3,2 ha i j. Gajerek Mały

Występują tu również niewielkie oczka wodne oraz stawy antropogenicznego pochodzenia. Sześć z siedmiu stawów w południowej części miasta powstało w ostatnim pięćdziesięcioleciu.

#### 4.2.6. Wody podziemne

Całe miasto w granicach administracyjnych (oprócz terenów w jego południowej części) położone w obszarze najwyższej ochrony międzymorenowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 210 „Iława”.

Według dokumentacji hydrologicznej, wykonanej w maju 1996 i zatwierdzonej przez Ministra OŚZNiL 25.06.1998 r., wyznaczony został proponowany obszar ochronny GZWP Nr 210 „Iława”. Obszar ochronny ustanawia w drodze rozporządzenia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

W obrębie obszaru ochronnego wyznaczony został (w dokumentacji hydrogeologicznej) obszar o zastrzonych rygorach, tam, gdzie wody podziemne narażone są na bezpośrednie zanieczyszczenie – utwory o dużej przepuszczalności (brak izolacji lub częściowa) i łatwej akumulacji zanieczyszczeń (rynnny polodowcowe) – gdzie czas przenikania pionowego zanieczyszczeń nie przekracza 25 lat.

Średnia głębokość stropu warstwy pierwszego poziomu wodonośnego (czwartorzędowego) występuję na tym terenie dosyć płytko 5 – 30 m p.p.t

Ujęcie komunalne w Iławie wykorzystuje wody trzeciorzędowe z warstwą wodonośną na głębokości 230 – 250 m, z 6 studniami o głębokości 301-330 m o wydajności 40 – 120 m<sup>3</sup>/h oraz 2 czwartorzędowe studnie awaryjne o głębokości 140 m i 124 m o wydajności 120 m<sup>3</sup>/h i 140 m<sup>3</sup>/h.

Wody gruntowe występują miejscami bardzo płytko od kilkudziesięciu cm w lokalnych obniżeniach i wokół wód powierzchniowych do kilku metrów na wysoczyźnie morenowej i równinie sandrowej,

#### 4.2.7. Gleby

W mieście Iława przeważają gleby brunatne właściwe, kwaśne i wyługowane wytworzone na glinach lekkich, piaskach gliniastych i piaskach słabo gliniastych. W formie dolinnej (wzdłuż k. Iławskiego) występują gleby torfowe i mułowo-torfowe, podobnie jak w dnie pozostałych form dolinnych i zagłębień. Mniejszą powierzchnie zajmują gleby bielcowe oraz murszowo-mineralne i murszowate.

Występują tu gleby w klasie bonitacyjnej IVa i IVb o średnim potencjale rolniczym oraz V i VI o małym i bardzo małym potencjale.

#### 4.2.8. Roślinność

Wśród roślinności spontanicznej, seminaturalnej i naturalnej na omawianym obszarze występują:

- 1) roślinność ruderalna z licznie występującymi chwastami,
- 2) roślinność łąk suchych i świeżych oraz muraw,
- 3) roślinność łąk wilgotnych,
- 4) roślinność szuwarowa z zaroślami,
- 5) zadrzewienia,
- 6) zbiorowiska leśne - nizinny las grądowy, kwaśna buczyna niżowa, ols porzeczkowy, ols torfowcowy, łęg jesionowo-olchowy, brzezina bagienna, pomorski bór mieszany, bór mieszany wilgotny, północnopolski bór mieszany świeży, bór bagienny; w typie siedliska -



las mieszany świeży, las mieszany wilgotny, las świeży, las wilgotny, ols, bór mieszany świeży, bór bagienny.

Roślinność urządzona i towarzysząca zabudowie w obszarze zurbanizowanym miasta Iława jest wypadkową działania czynników przyrodniczych (gł. abiotycznych) i działalności człowieka.

Wśród roślinności urządzonej występują:

- roślinność parków, skwerów i ciągów parkowo-spacerowych,
- roślinność cmentarzy,
- roślinność zmienna pól uprawnych,
- roślinność ogrodów działkowych i sadów.

Wśród terenów roślinności występującej z zabudową, można wyróżnić:

- zainwestowanie rekreacyjne z roślinnością
- zabudowę jednorodziną z roślinnością,
- zabudowę wielorodzinną z roślinnością,
- zabudowę usługową z roślinnością.

Uboga roślinność towarzyszy również pozostałym terenom zabudowy jednorodzinnej, wielorodzinnnej, usługowej, a także terenom głównych ulic, placów i zespołów garażowych, terenom kolejowym, terenom ferm hodowlanych i ogrodnictw oraz terenom zabudowy przemysłowo-składowej i obsługi miasta.

Na omawianym obszarze po ustaniu oddziaływań człowieka pojawiłyby się następujące zbiorowiska potencjalnej roślinności naturalnej:

- grądy subatlantyckie bukowo-dębowo-grabowe,
- żyzna buczyna niżowa,
- ols środkowoeuropejski,
- niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe,
- kontynentalny bór mieszany,
- kontynentalny bór bagienny.

#### 4.2.9. Fauna

W obrębie terenów przyrodniczych na zewnątrz terenów zurbanizowanych miast aIława występują następujące gatunki ssaków (w nawiasie podano ochrona gatunkowa ścisła

– „oś”, ochrona gatunkowa częściowa „ocz”): dziki królik, zając szarak, wiewiórka, nornica ruda, karczownik ziemnowodny, polnik północny, polnik bury, polnik zwyczajny, mysz (domowa, polna i zaroślowa), popielica (oś), jeż (oś), kret (oś, warunkowa), lis, borsuk, kuna, tchórz zwyczajny, gronostaj (oś), łasica łaska (oś), dzik, łoś, sarna, jeleń europejski oraz gatunki nietoperzy (oś). Występuje tu również jenot, piżmak, bóbr (ocz) i wydra (oś, ocz), a sporadycznie daniel, wilk (oś) i ryś (oś).

Wśród wyjątkowo rzadkich ptaków chronionych występują tu: kania czarna, kania ruda, orzeł bielik, rybołów, orlik krzykliwy i bocian czarny. Przez obszar Iławy przebiega główny szlak przelotowy północnych populacji gęsi.

Wśród gadów występują tu następujące gatunki: jaszczurka zwinka i żyworódka, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny i gniewosz plamisty. Wszystkie te gatunki są chronione.

Wśród rzadkich płazów na szczególną uwagę zasługują występujące tu: rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, kumak nizinny i ropucha szara.

Ryby w występujących tu wodach powierzchniowych reprezentowane są przez następujące gatunki: sandacz, szczupak, węgorz, karaś, leszcz, sum, płoć, karp, lin, wzdregę, krap, okoń, ukleja, amur i inne. Gdyby nie stan czystości rzeki Iławki i j. Dół (zw. jako Iławskie, Długie) oraz istnienie jazów w Iławie i Dziarnówku to w wodach Iławki pojawiłyby się ryby łososiowate z rzeki Drwęcy, szczególnie pstrąg i lipień.

#### 4.3. Odporność środowiska przyrodniczego na degradację

Najmniej odporne na degradację w mieście Iława są następujące typy środowiska przyrodniczego:

- 1) dna rynien polodowcowych i dna zagłębień wytopiskowych zajęte przez wody powierzchniowe, torfowiska i mokradła ze zbiorowiskami łąk wilgotnych, ze zbiorowiskami szuwarowymi i zaroślowymi – ze względu na małą zdolność do samooczyszczania (zmienną w przypadku jezior przepływowych i cieków) oraz łatwą akumulację zanieczyszczeń stałych, płynnych i gazowych z terenów wyżej położonych; dodatkowo w wyniku nadmiernego odwodnienia następuje przyspieszona degradacja gleb organicznych – torfowych i mułowo-torfowych, w tym nadmierne zmurszenie i wyraźne pogorszenie ich właściwości retencyjnych przy jednoczesnym zaniku rzadkich gatunków roślin,

- 2) stoki rynien polodowcowych (w mniejszym stopniu stoki zagłębień wytopiskowych – szczególnie o nachyleniu powyżej 10° (18 %) poza lasami (zajęte szczególnie przez ogrody działkowe i pola uprawne) – ze względu na intensywne procesy erozji wodnej; przy nachyleniu 15-30° (27-58 %) występuje bardzo silna lub silna erozja gleb, a przy nachyleniu powyżej 30° (>58 %) występuje intensywna denudacja gleb.

Na stopień eutrofizacji oraz na stan czystości wód powierzchniowych duży wpływ ma podatność zlewni na dostawę materii – uzależnioną od użytkowania terenu. Lasy ograniczają dostawę związków biogenych i pełnią rolę ich naturalnego neutralizatora. Zlewnia bezpośrednia rzeki Iławki w granicach miasta wykazuje małą odporność na dostawę materii.

Jeziorami o małej odporności na degradację są jeziora: Dół (zwane jako Iławskie lub Długie), Mały Jeziorak, Iławskie (na Iławce) i Mułka.

#### 4.4. Zasoby środowiska przyrodniczego

Zasoby środowiska przyrodniczego miasta Iławy są następujące:

- a) lasy – zajmują 13,6 % pow. miasta tj. 296, 9 ha (ogółem powierzchnia gruntów leśnych wynosi 305,1 ha); własność Skarbu Państwa (las państwowe) to 86 % pow. gruntów leśnych tj. 262,1 ha, własność gminy (las komunalne) to 11 % pow. gruntów leśnych tj. 33,1 ha; grunty leśne prywatne to 3 % pow. gruntów leśnych tj. 9,9 ha ; lasy ochronne (wodochronne i położone w granicach administracyjnych miasta) zajmują około 89,3 % pow. lasów ogółem; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody, a także średnie potencjały rekreacyjny i mikroklimatyczny; powierzchniowo dominują typowy subatlantycki nizinny las grądowy i łęg jesionowo-olchowy,
- b) zbiorowiska zaroślowe i szuwarowe – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior i cieków – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- c) mokradła z łąkami wilgotnymi, z glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły ekologiczne o dużym potencjale retencji wody oraz o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,

- d) ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków i dróg – o średnich i małych potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- e) roślinność niewielkich parków, skwerów i ciągów parkowo-spacerowych – o średnich i małych potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- f) tereny zieleni osiedlowej 37,5 ha i zieleńce 2,3 ha w 1999 r. według Urzędu Statystycznego; komunalne tereny zieleni i rekreacji 30 ha,
- g) wody powierzchniowe wymienione w roz. 4.2.5. – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody;
- h) strefy źródliskowe cieków – występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym i średnim potencjale retencji wody.

W granicach administracyjnych miasta Iława nie występują udokumentowane ani perspektywiczne złoża kopalin.

W sąsiedztwie południowej granicy administracyjnej miasta (w gminie wiejskiej Iława) występują udokumentowane złoża piasków kwarcowych, eksploatowane kosztem zbiorowisk leśnych przez zakład silikatowy „Cegielni Olsztyńskich” S.A.

#### 4.5. Zatwierdzone i projektowane formy ochrony przyrody, środowiska, krajobrazu naturalnego i kulturowego

**Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska** w mieście Iława dotyczy następujących terenów i obiektów:

- 1) Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego (PKPI) z otuliną – północna część miasta w granicach administracyjnych; dla PKPI (z otuliną) sporządzony został plan ochrony, zatwierdzony Rozporządzeniem Wojewody Olsztyńskiego i Elbląskiego Nr 1 z dnia 10 stycznia 1997 roku (Dz. Urzędowy Woj. Olsztyńskiego Nr 4, poz. 30 z dnia 24 stycznia 1997 r.); ustalenia zawarte w planie ochrony są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 2) Obszary Chronionego Krajobrazu – Pojezierza Iławskiego (granica zbliżona do granicy otuliny PKPI) i Doliny Dolnej Drwęcy (wzdłuż Iławki i wokół jez. Dół), gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia

- 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urzędowy Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 52, poz. 725 z dnia 22 kwietnia 2003 r.),
- 3) projektowany rezerwat przyrody „Krzywy Róg” – w granicach administracyjnych miasta znajduje się niewielki fragment obejmujący zbiorowiska olsowe, szuwarowe i zarośla; z informacji otrzymanej od Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych wynika, że grupa prof. Fałtynowicza z Uniwersytetu Gdańskiego, prowadząca badania w latach 1997/98, nie znalazła podstaw fitosocjologicznych do utworzenia rezerwatu,
  - 4) projektowany użytek ekologiczny – niewielkie jezioro śródleśne w oddz. 103i (Nadleśnictwo Iława, obręb Iława) o pow. 0,57 ha z bardzo cenną entomofauną (owady), otoczone borem bagiennym; według otrzymanej informacji od głównego specjalisty z Zespołu Parków Krajobrazowych dokumentacja i uzgodnienia w przygotowaniu,
  - 5) projektowane 2 użytki ekologiczne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Rady Miejskiej z dnia 30.06.2003 r., teren L) – mokradła ze zbiorowiskami szuwarowymi i zaroślowymi nad rzeką Iławką,
  - 6) proponowane 4 pomniki przyrody w § 34 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy – 2 dęby w lesie komunalnym przy ul. Sienkiewicza, dąb w południowym narożniku zabudowy przy ul. Rzemieślniczej (na stoku opadającym do rzeki Iławki), dąb przy ul. Kościelnej,
  - 7) ochrona strefowa dla rzadkich ptaków drapieżnych – na zachód od wyspy Wielka Żuława,
  - 8) „Lasy Iławskie”(północna część miasta w granicach Parku Krajobrazowym Pojezierza Iławskiego) zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) i Specjalny Obszary Ochrony (SOO), wytypowany na podstawie Dyrektywy Ptasiej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków) i Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory),
  - 9) korytarze i ciągi ekologiczne (w formach dolinnych) do zachowania o znaczeniu klimatycznym, hydrologicznym i biologicznym, o których mowa jest w § 37 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy,
  - 10) Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Nr 210 „Iława” (czwartorzędowy, międzymorenowy) z proponowanym obszarem ochronnym według dokumentacji hydrologicznej, wykonanej w maju 1996 i zatwierdzonej przez Ministra OŚZNiL

25.06.1998 r.(szczegóły patrz roz. 4.2.6); obszar ochronny ustanawia w drodze rozporządzenia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej,

11) strefy ochrony bezpośredniej dla 8 studni ujęcia komunalnego wód podziemnych, ustanowione decyzją Starosty Iławskiego OŚR.6226/2/2003 z dnia 9.05.2003 r.

**Ochrona krajobrazu kulturowego** w mieście Iława dotyczy:

- a) obiektów urbanistyki, architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków, razem 15 obiektów – układ urbanistyczny, 4 domy, kościół, mury obronne, 3 wieże ciśnień, stajnia-wozownia, gazownia, ratusz i hala miejska (obecnie kino)
- b) jednego obiektu archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków – grodzisko z wczesnego średniowiecza na wyspie Wielka Żuława,
- c) stref ochrony konserwatorskiej, pełnej ochrony archeologicznej, ochrony archeologicznej, ochrony ekspozycji i ochrony krajobrazu, które zostały określone w § 28 miejscowego planach zagospodarowania przestrzennego miasta; ustalenia tam zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych.

Największą wartość krajobrazową w mieście ma wyspa Wielka Żuława.

#### 4.6. Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, krajobrazu i zdrowia ludzi

##### 4.6.1. Ogólny stan środowiska

Według przeprowadzonej ankiety (wrzesień 2003 r.) – otrzymano 20 ankiet – 65 % mieszkańców miasta Iława określiło ogólny stan środowiska jako średni, a 35 % jako dobry.

Ogólny stan środowiska został oceniony przez mieszkańców jako dobry na ulicach Owocowa i Kopernika.

Ogólny stan środowiska został oceniony przez mieszkańców jako średni na następujących ulicach: Toruńska, 1-Maja, Dąbrowskiego, Okulickiego, Kościuszki.

Ogólny stan środowiska został oceniony przez mieszkańców jako zły na ulicach Wyczółkowskiego i Smolki (66 % odpowiedzi).

##### 4.6.2. Degradacja powierzchni ziemi i gleb

Przejawy degradacji powierzchni ziemi i gleb w mieście Iława są następujące:

- a) wysypisko miejskie przy ul. Komunalnej o pow. 9,4 ha z dotychczasowym nagromadzeniem odpadów około 260 000 Mg; zakończenie składowania w 2009 r., przewidywana rekultywacja według opracowanej w 1999 r. dokumentacji,
- b) dzikie wysypiska i zaśmiecenia w rozproszeniu w różnych miejscach, szczególnie widoczne na obrzeżach miasta,
- c) 2 wyrobiska poeksploatacyjne w południowej i wschodniej części miasta,
- d) kilkanaście terenów ze zdegradowaną powierzchnią ziemi najczęściej bez darni, podlegające erozji wodnej i wietrznej.

W sąsiedztwie południowej granicy administracyjnej miasta (w gminie wiejskiej Iława) znajduje się wyrobisko udokumentowanego złoża piasków kwarcowych o pow. 14 ha i wysokości stoków 20 m, eksploatowane kosztem zbiorowisk leśnych (również degradacja powierzchni ziemi i gleb) – przez zakład silikatowy „Cegielni Olsztyńskich” S.A.

#### 4.6.3. Zanieczyszczenia powietrza

Na podstawie wyników (za WIOŚ, 2002) pomiarów poziomu emisji (napływ do receptorów np. do układu oddechowego człowieka) zanieczyszczeń powietrza (stężenia dwutlenku azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego) prowadzonych w Iławie przy ul. Andersa 8 przez WSSE w Olsztynie we współpracy z PSSE w Iławie w latach 1999-2001 można sformułować następujące wnioski:

- stężenia średnie roczne szczególnie dwutlenku siarki, a także dwutlenku azotu, , pyłu zawieszonego nie przekraczają dopuszczalnych wartości stężeń;
- stężenie średnie roczne dwutlenku azotu zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 r. i 1999 r.
- średnie stężenie w sezonie grzewczym dwutlenku azotu zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 r. i 1999 r. , a sezonie letnim zmalało w 2001 r. (identyczne jak w 2000 r.) w porównaniu z 1999 r.,
- w 2001 r. r. średnie stężenie dwutlenku azotu w sezonie letnim (wzmożony ruch samochodowy) było większe niż w sezonie grzewczym, co wskazuje na decydujący wpływ ruchu samochodowego,
- stężenie średnie roczne dwutlenku siarki zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 r. i 1999 r.

- średnie stężenie w sezonie grzewczym dwutlenku siarki zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 (o 50 %) i 1999 r. (o 100 %) , a sezonie letnim zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2001 r. (o 50 %) i 1999 r. (o 50 %),
- stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 r. i 1999 r. (w 2000 r. było większe niż w 1999 r.),
- średnie stężenie w sezonie grzewczym i sezonie letnim pyłu zawieszonego zmalało w 2001 r. w porównaniu z 2000 r. i 1999 r. (w 2000 r. było większe niż w 1999 r.),
- średnie stężenie w sezonie grzewczym dwutlenku siarki było 3-4 krotnie większe niż sezonie letnim, a średnie stężenie w sezonie grzewczym pyłu zawieszonego było 2-4 krotnie większe niż sezonie letnim.

Zmniejszenie emisji i imisji zanieczyszczeń w mieście Iława w latach 1999 – 2003 wynika z:

- 1) likwidacji uciążliwych kotłowni m.in. – przy szkołach średnich i przy ul . Dąbrowskiego,
- 2) modernizacji istniejących kotłowni m.in.
  - a) kotłownia K-1 „Energetyka Ciepła”, ul. Wojska 23, wykonanie instalacji odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin,
  - b) Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „Iława”, ul. Wojska Polskiego 33, od sierpnia 2003 r. działa nowoczesna kotłownia gazowo-olejowa o niewielkiej emisji zanieczyszczeń w miejsce dawnej uciążliwej kotłowni węglowej,
  - c) Zakład Karny, ul. 1 Maja 14, kotłownia gazowa o mocy 1,1 MW<sub>t</sub> o niewielkiej emisji zanieczyszczeń w miejsce dawnej uciążliwej kotłowni węglowej,
- 3) rozbudowy sieci ciepłowniczej,
- 4) docieplenia budynków i oszczędności energii.

Na podstawie występowania w Iławie porostów nadrzewnych (obserwacje autora), które są bioindykatorami zanieczyszczeń powietrza można stwierdzić, że stężenia zanieczyszczeń gazowych maleją od obszaru intensywnie zurbanizowanego w kierunku zachodnim i południowym.

Źródłami zanieczyszczeń powietrza w Iławie są:

- 1) kotłownie węglowe – „Energetyka Ciepła”



- a) kotłownia K-1, ul. Wojska Polskiego 23 opalana miałem węglowym o mocy znamionowej 42 MW i przewidywanej 39 MW w 2006 r, maksymalna moc chwilowa zanotowana w grudniu 2002 r. wynosiła 36 MW, posiada urządzenia odpylające oraz instalacje odsiarczania i odazotowania spalin; emisja zanieczyszczeń w okresie styczeń-marzec i kwiecień -czerwiec 2003 r. wyniosła odpowiednio – dwutlenek siarki 94 t i 25 t, dwutlenek azotu 27 t i 6 t, tlenek węgla 15 t i 2 t, pył 36 t i 4 t; kotłownia przystosowana do współspalania miału węglowego i biomasy (zrębki, trociny i odpady drewna), maksymalna ilość dodatku biomasy do 50 %,
  - b) kotłownia K-2, ul. Ostródzka 54 opalana miałem węglowym o mocy 4,2 MW<sub>t</sub>, posiada urządzenia odpylające; emisja zanieczyszczeń w okresie styczeń-marzec 2003 r. wyniosła – dwutlenek siarki 5 t, dwutlenek azotu 2 t, tlenek węgla 8,5 t, pył 6 t; kotłownia przystosowana do współspalania miału węglowego i biomasy (zrębki, trociny i odpady drewna); maksymalna ilość dodatku biomasy do 50 %,
- 2) emitory technologiczne i kotłownie zabudowy produkcyjnej, składowej i usługowej, m.in.
- a) Iławskie Zakłady Naprawy Samochodów, ul. Grunwaldzka 13 – posiadają emitory technologiczne, które wprowadzają do powietrza 34 związki chemiczne; w 2000 r. stwierdzono przekroczenie emisji acetonu i węglowodorów aromatycznych na emitorze malarni silników WM; w okresie 1998-2003 podjęto działania zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza,
  - b) „MM International”, ul. Lubawska 8, kotłownia opalana węglem i trocinami o mocy 7,6 MW, dodatkowo emitory technologiczne; w 2002 r. emisja zanieczyszczeń wyniosła, dwutlenek siarki 7 t, dwutlenek azotu 23 t, tlenek węgla 27 t, pyły razem 3 t,
  - c) „EKODROB”, ul. Składowa 8, kotłownia opalana olejem opałowym lekkim; w 2002 r. emisja zanieczyszczeń wyniosła, dwutlenek siarki 7 t, dwutlenek azotu 6 t, tlenek węgla 1 t, pył 2 t,
  - d) Spółdzielnia Mleczarska, ul. Królowej Jadwigi 6, kotłownia węglowa o mocy 0,68 MW<sub>t</sub>, nie posiada urządzeń do redukcji zanieczyszczeń; w 2002 r. emisja zanieczyszczeń wyniosła, dwutlenek siarki 4 t, dwutlenek azotu 0,7 t, tlenek węgla 22 t t, pył 2,5 t,
  - e) IPB, ul. Lubawska 3, kotłownia węglowa o mocy 1,59 MW; planowana budowa kotłowni gazowej,
  - f) „Mazur Comfort”, ul. Lubawska 8B, emitory technologiczne,
  - g) „Rolimpex – Nasiona”, ul. Wyszynskiego 51, emitory technologiczne,

- h) „UMI-DREX”, ul. Lubawska 4, kotłownia opalana trocinami o mocy 1,2 MW, dodatkowo emitory technologiczne,
  - i) „Dekort”, ul. Produkcyjna 12, kotłownia opalana drewnem i trocinami o mocy 0,9 MW, dodatkowo emitory technologiczne,
  - j) Zakład Taboru (PKP), dwie kotłownie o mocy > 0,5 MW (cztery < 0,5 MW),
  - k) Szpital Powiatowy, spalarnia odpadów medycznych, kotłownia opalana gazem i olejem opałowym o mocy 1,4 MW,
  - l) kurniki – Lipowy Dwór,
- 3) osiedla domów jednorodzinnych (Lubawskie, Gajerek, Lipowy Dwór)– zła jakość większości palenisk połączona ze spalanie paliw stałych i odpadów,
  - 4) wysypisko odpadów przy ul, Komunalnej – pyły, zanieczyszczenia chemiczne i mikrobiologiczne powietrza,
  - 5) pojazdy samochodowe, szczególnie poruszające się wzdłuż ulic ruchu tranzytowego (droga krajowa nr 16 i drogi wojewódzkie nr 521 i 536) oraz wzdłuż ulic wzmożonego ruchu wewnętrznego (szczegóły natężenia ruchu i nazwy ulic w roz. „Hałas”),
  - 6) Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „Iława” – osadnik, przepompownia, rezerwowe pola filtracyjne (przy poważnej awarii lub spadku temp. do – 10 °C) nad j. Dół, „oczyszczalnia leśna” (Smolniki, wiejska gmina Iława) – zanieczyszczenia chemiczne i mikrobiologiczne powietrza,
  - 7) miejska oczyszczalnia ścieków w Diarnach (wiejska gmina Iława) – zanieczyszczenia chemiczne i mikrobiologiczne powietrza; ustanowiona została strefa ochronna wokół oczyszczalni decyzją Wojewody Olsztyńskiego OS.I.7623/7/92/95/96 z dnia 6.12.1996 r.
  - 8) stacje benzynowe,
  - 9) zabudowa w poprzek ciągów przewietrzających (szczelin wentylacyjnych z § 38 ust. 5 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy), m.in. między ulicami Andersa i Wyszyńskiego.

#### 4.6.4. Hałas

Na terenie miasta Iława uciążliwe źródła hałasu to:

- 1) pojazdy samochodowe, w tym ciężkie i autobusy poruszające się (pomiary z dnia 28.07.2000 r., średnie dobowe dla całego roku są mniejsze)

- a) w ciągu drogi krajowej nr 16 – na ul. Niepodległości – 16 920, ul. Konstytucji 3 Maja – 9598, ul. Sienkiewicza – 7 172, ul. Kościuszki – Ostródzka – 5 764, i wylocie na Grudziądz – 2 548 pojazdów w ciągu doby,
  - b) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 536 – na ul. Lubawskiej – 5 959, na ul. Wyszyńskiego – Grunwaldzka – 7395 pojazdów w ciągu ,
  - c) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 521, wylot na Malbork – 4 669 pojazdów ciągu doby,
  - d) wzdłuż ulic wzmożonego ruchu wewnętrznego – ul. Biskupska (2426 pojazdów w ciągu doby), ul. Dąbrowskiego (2 117), ul. Wojska Polskiego (1 436) oraz ul. Andersa, ul. Sobieskiego, część ul. Królowej Jadwigi (od ul. Kościuszki do ul. Sobieskiego), ul. Ogrodowa, część ul. 1 Maja, część ul. Skłodowskiej i część ul. Smolki,
- 2) pociągi poruszające się wzdłuż – magistrali kolejowej Warszawa – Gdynia, w mniejszym stopniu wzdłuż linii kolejowej do Olsztyna i Torunia; hałas szczególnie uciążliwy dla mieszkańców ulic – Mickiewicza, Nowomiejskiej, Jagiełły i Stacyjnej,
  - 3) w sąsiedztwie obiektów produkcyjnych i składowych m.in. (obecnie wykonane lub w trakcie wykonywania prace wyciszające w zakładach a-e)
    - a) Iławskie Zakłady Naprawy Samochodów – w 1999 r. i 2000 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu (WIOŚ); konflikt z otaczającą zakład zabudową mieszkaniową,
    - b) „MM International” – w 2001 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu (WIOŚ), skargi okolicznych mieszkańców,
    - c) Zakład Produkcji Odzieży „Exellent” – w 1999 r. 2001 r. stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu (WIOŚ),
    - d) Zakład Pomocniczy przy Zakładzie Karnym – w 2000 r. stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu (WIOŚ),
    - e) Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Dekort”
    - f) zakłady stolarskie.

W maju i sierpniu 2003 r. WIOŚ, Delegatura w Elblągu prowadziła pomiary monitoringowe poziomu hałasu komunikacyjnego w 16 punktach w Iławie. Wyniki końcowe będą dostępne na początku 2004 r. Na podstawie wyników wstępnych można stwierdzić, że wartości progowe poziomu hałasu zostały przekroczone w porze dnia dla Szpitala Powiatowego i terenów szkół, położonych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych (równoważny poziom dźwięku A powyżej 65 dB). Dla terenów zabudowy mieszkaniowej

wartość progowa poziomu hałasu wyrażona równoważnym poziomem dźwięku A wynosi 75 dB w porze dnia i nie została przekroczona.

Poza granicą administracyjną Iławy źródłem hałasu (związanym z funkcjonowaniem miasta) jest miejska oczyszczalnia ścieków w Dziarnach (gmina wiejska Iława).

#### 4.6.5. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

**Stan czystości badanych wód powierzchniowych** przedstawia się następująco:

- **j. Jeziorak** – III klasa czystości w 2000 r. (WIOŚ) ze względu na znaczne ilości związków fosforu i azotu oraz wysoką zawartość substancji organicznych, w okresie letnim masowy rozwój sinic, stan sanitarny w II klasie czystości; w porównaniu z badaniami z 1989 r. stwierdzono w 2000 r. bardziej niekorzystne warunki tlenowe głębszych partii jeziora i znacznie wyższą zasobność w związki azotowe; badania kąpieliska miejskiego przy ul. Chodkiewicza (20.08.2003 r., PSSE) wskazały na zbyt małą przezroczystość wody i zbyt mały % nasycenia tlenem rozpuszczonym
- **j. Jeziorak Mały** – III klasa czystości w 2000 r. (WIOŚ) ze względu na wysoką zawartość substancji organicznych i wysokie wartości azotu ogólnego, stan sanitarny w II klasie czystości; w porównaniu z badaniami z 1989 r. stwierdzono w 2000 r. poprawę stanu sanitarnego (z III na II klasę czystości) i właściwości fizyko-chemicznych jeziora (z nie odpowiadających normom na III klasę czystości),
- **j. Dół** (zwane jako Iławskie lub Długie) – III klasa czystości w 2002 r. (WIOŚ) ze względu na znaczne ilości związków fosforu i azotu oraz wysoką zawartość substancji organicznych, stan sanitarny w II klasie czystości; w porównaniu z badaniami z 1996 r. stwierdzono w 2002 r. wyraźną poprawę stanu czystości jeziora, szczególnie jego właściwości fizyko-chemicznych i biologicznych (z nie odpowiadających normom na III klasę czystości),
- **rzeka Iławka** – powyżej j. Dół wody nadmiernie zanieczyszczone nie odpowiadały normom w 2002 r. (WIOŚ) w okresie letnim ze względu na stan sanitarny i zawartość tlenu rozpuszczonego; poniżej j. Dół (wiejska gmina Iława) II klasa czystości, stan sanitarny w I klasie czystości,
- **j. Mulka** – wody nadmiernie zanieczyszczone nie odpowiadały normom w 2002 r. (za Ciołkowskim M., 2002),

- **Rów Marzyński** – wody nadmiernie zanieczyszczone nie odpowiadały normom w 2002 r. (za Ciołkowskim M., 2002).

Wszystkie jeziora w granicach administracyjnych miasta są jeziorami silnie zeutrofizowanymi.

Do 1991 r., kiedy nastąpiło uruchomienie miejskiej oczyszczalni ścieków mechaniczno - biologicznej w Dziarnach stan gospodarki ściekowej w Iławie był katastrofalny. Większość ścieków trafiała bezpośrednio lub po słabym podczyszczaniu do wód powierzchniowych, najwięcej do rzeki Iławki, j. Dół, j. Iławskiego i j. Jeziorak Mały. Do roku 1984 r. wszystkie ścieki technologiczne z Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego zrzucane były na pola filtracyjne, skąd następowało ich przemieszczanie do j. Dół.

Obecnie następuje stopniowa poprawa stanu czystości szczególnie j. Jeziorak Mały, j. Dół i rzeki Iławki w związku ze znacznym zmniejszeniem ilości zrzucanych ścieków.

**Jakość wód podziemnych** przedstawia się następująco:

- wody podziemne z poziomu trzeciorzędu przy głębokości stropu warstwy wodonośnej 230 m, badane w Iławie w ramach monitoringu regionalnego (za WIOŚ, 2002) w 2000 r. i 2001 r. – to wody średnie klasy (klasa II) przy dużej zawartości – wodorowęglanów, azotu amonowego i strontu (woda o niskiej jakości – klasa III); większość zanieczyszczeń wód podziemnych głębszych poziomów wodonośnych ma charakter naturalny,
- w wodzie z poziomu trzeciorzędowego części studni ujęcia wód podziemnych w Iławie (ul. Wodna) stwierdzono ponadnormatywną zawartość żelaza (2003, PSSE); w 2000 r. oddano do użytku stację uzdatniania wody; woda podawana do sieci wodociągowej spełnia obowiązujące normy; przewymiarowanie sieci wodociągowej powoduje wtórne zanieczyszczenie wody pitnej, szczególnie odczuwalne przez mieszkańców Osiedla Lipowy Dwór, gdzie dochodzi woda ze zwiększoną mętnością i ponadnormatywną zawartością żelaza,
- w wodzie z ujęcia i wodociągu lokalnego (Ośrodek Wypoczynkowy) na wyspie Wielka Żuława stwierdzono ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu oraz niewłaściwą barwę i mętność (2003, PSSE) – woda warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi w terminie do 31.05.2004 r.

Jakość wody pitnej oceniona została przez 55 % ankietowanych (wrzesień 2003) mieszkańców miasta Iława jako dobra, przez 40 % jako średnia, a przez 5 % jako zła.

Jakość wody pitnej oceniona została jako dobra przez mieszkańców ulic – Owocowa, Kościuszki, Dąbrowskiego, jako średnia przez mieszkańców ulic – Toruńska, Andersa, Kopernika, 1-Maja i Smolki, a jako zła przez mieszkańca ul. Wyczółkowskiego (Lipowy Dwór).

Okolo 97 % mieszkań w mieście korzysta z sieci wodociągowej (według stanu na czerwiec 2002 r., dane ze spisu powszechnego). Na niektórych odcinkach sieci wodociągowej występują rury azbestowo-cementowe (Osiedle Lubawskie).

**Przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych są następujące:**

- ⇒ wysypisko miejskie – zanieczyszczenia infiltrują w przepuszczalne podłoże w wody podziemne pierwszego poziomu wodonośnego, w kierunku j. Mułka i Rowu Marzyńskiego, wody gruntowe wokół wysypiska są zanieczyszczone bakteriologicznie i chemicznie; potencjalne zagrożenie stanowi zlokalizowany na terenie wysypiska mogilnik odpadów niebezpiecznych (powstał w 1995 r. ,składa się z 3 komór, w 2 komorach składowane są odpady pogalwaniczne i ropopochodne z IZNS, w 1 komorze odpady ropopochodne z miasta, składowanie nowych odpadów ropopochodnych zostało zakończone, prowadzony jest monitoring przy użyciu 2 piezometrów)
- ⇒ Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego zrzucające ścieki technologiczne na tereny leśne (tzw. oczyszczalnia leśna) w okolicach Smolnik (7 km od zakładu, wiejska gmina Iława) w ilości do 780 000 m<sup>3</sup>/rok (ograniczenie oczyszczalni leśnej do 510 000 m<sup>3</sup>/rok), średnio 4 500 m<sup>3</sup>/dobę w czasie trwania kampanii – co powoduje przenawożenie siedliska i potencjalne zagrożenie dla czystości Drwęcy, oddalonej o 1 km; w przypadku wystąpienia mrozów (-10°C) lub poważnej awarii urządzeń oczyszczalni leśnej, ścieki technologiczne odprowadzane są na pola filtracyjne (65 ha całość, 35 ha bezpośrednie oddziaływanie ścieków) nad j. Dół w ilości do 105 000 m<sup>3</sup>/rok, co stanowi potencjalne źródło skażenia wód jeziora; zakład posiada pozwolenie wodnoprawne na zrzut ścieków technologicznych ważne do końca 2005 r.,
- ⇒ Zakład Taboru (PKP), ul. Wojska Polskiego 35 zrzuca słabo podczyszczone ścieki technologiczne i socjalne z dużym udziałem substancji ropopochodnych do rowu i następnie do j. Łąka (Łąckie, Lonken) w zlewni chronionej rzeki Drwęcy w ilości 46-150 m<sup>3</sup>/dobę; drugi zrzut ścieków socjalno-bytowych w ilości 14 m<sup>3</sup>/dobę następuje do stawu bezodpływowego; zakład nie posiada pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków,

- ⇒ zrzuty wód deszczowych z terenów produkcyjnych i komunikacyjnych bez separatorów (bez podczyszczania) do rzeki Iławki, j. Jeziorak Mały, j. Jeziorak, j. Mułek, stawów na południu miasta, Rowu Murzyńskiego oraz rowów zlewni k. Iławskiego; funkcjonuje obecnie tylko 12 separatorów na 49 wylotów ścieków deszczowych,
- ⇒ spływ biogenów z ogrodów działkowych znajdujących się na stokach rynien polodowcowych w kierunku stawów i ujęć wód podziemnych w południowej części miasta oraz w kierunku rzeki Iławki i j. Jeziorak,
- ⇒ tereny bez kanalizacji i nieszczelne szamba (bez odprowadzenia do sieci kanalizacyjnej około 700 mieszkań, tj. 7 % ogółu mieszkań, według stanu na czerwiec 2002 r., dane ze spisu powszechnego) – szczególnie ul. Lipowa, część ul. Lipowy Dwór, ul. Zalewska, ul. Grudziądzka i wyspa Wielka Żuława, zabudowa nie podłączona na „końcówkach” sieci kanalizacyjnej,
- ⇒ dzikie podłączenia odpływu ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej,
- ⇒ zrzuty zanieczyszczeń ropopochodnych i ścieków z jachtów i innych jednostek pływających, szczególnie w 2 portach na j. Jeziorak (uruchomiono punkt zlewny na fekalia z jednostek pływających w porcie przy ul. Konstytucji 3 Maja),
- ⇒ ograniczenie naturalnego odpływu wody z doliny (między ul. Biskupską a Wojska Polskiego i Kolejową) do Rowu Murzyńskiego przy Zakładzie Przemysłu Ziemniaczanego „Iława,
- ⇒ zrzuty zużytego oleju silnikowego do kanalizacji deszczowej, m.in. w południowo-zachodniej części miasta – zrzut z ul. Smolki w kierunku stawu,
- ⇒ groźba zanieczyszczenia nieruchomości przyległych do wód powierzchniowych (rzeka Iławka, j. Jeziorak).

#### 4.6.6. Promieniowanie i pole elektromagnetyczne

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie Iławy są stacje bazowe telefonii komórkowej, które zgodnie z § 24 ust. 3, 4 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta – należy realizować z powiązaniem z innymi obiektami budowlanymi z zakazem realizacji masztów wolnostojących.

Źródłami pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz są:

- a) napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV przechodzące przez Iławę (wschodnia, południowo-zachodnia i południowa część miasta) – pas terenu do około 29 m (2x14,5 m od każdego z przewodów) + odległość między przewodami jednej linii gdzie natężenie pola elektrycznego może być większe od 1 kV/m (na wysokości 1,8 m nad ziemią),
- b) GPZ Iława 110/15 kV,
- c) w mniejszym stopniu napowietrzne linie 15 kV i lokalne transformatory.

#### 4.6.7. Zagrożenia dla roślinności

Przejawy zagrożeń i degradacji roślinności są następujące:

- 1) postępująca eutrofizacja jezior,
- 2) wysypisko miejskie, dzikie wysypiska i zaśmiecenia,
- 3) wyrobiska i tereny ze zdegradowaną powierzchnią ziemi,
- 4) wypalanie łąk,
- 5) zaprzestanie użytkowania części łąk i pastwisk,
- 6) przekształcenie części łąk i pastwisk na uprawy,
- 7) nasadzenia gatunków szybkoorosnących obcych siedliskowo
- 8) presja rekreacyjna,
- 9) grodzenie nieruchomości przyległych do wód powierzchniowych (rzeka Iławka, jez. Jeziorak).

#### 4.6.8. Zagrożenia dla świata zwierząt

Zagrożenia dla świata zwierząt są następujące:

- 1) postępująca eutrofizacja jezior,
- 2) hałas komunikacyjny i wzmożony ruch pojazdów i pociągów, przecinający główne szlaki przemieszczania się zwierząt – szczególnie dużych ssaków – zachodnia część miasta,
- 3) brak przepławki dla ryb na rzece Iławce przy jazie przy ul. Kościuszki (dodatkowo 50 m dalej brak przepływu wody w kanale młyńskim; pod ul. Kościuszki przebiega w poprzek kanału sieć infrastruktury technicznej), co uniemożliwia przemieszczanie się ryb w górę rzeki w kierunku j. Jeziorak i utrudnia przemieszczanie się ssaków pływających wydry i bobra; brak przepławki również na Iławce w Dziarnówku (gmina wiejska Iława),
- 4) dewastacja i utrata tarlisk ryb,



- 5) kłusownictwo,
- 6) rekreacja,
- 7) wygradzenia do linii brzegowej i w głąb jezior, szczególnie wzdłuż wschodniego brzegu j. Jeziorak – północna część miasta,
- 8) wygradzenia do linii brzegowej rzeki Iławki.

#### 4.6.9. Dewastacja krajobrazu

Przejawami dewastacji krajobrazu są:

- a) wysypisko miejskie i zaśmiecenia,
- b) wyrobiska i tereny ze zdegradowaną powierzchnią ziemi,
- c) część zabudowy produkcyjnej i składowej,
- d) część zabudowy wielorodzinnej z płaskimi dachami
- e) napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV i w mniejszym stopniu 15 kV,
- f) wygradzenia do linii brzegowej i w głąb jezior, szczególnie wzdłuż wschodniego brzegu j. Jeziorak – północna część miasta,
- g) grodzienie nieruchomości przyległych do rzeki Iławki.

#### 4.6.10. Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii dotyczy następujących obiektów i terenów:

- a) Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego (zakład o zwiększonym ryzyku)– dwutlenek siarki, strefa zagrożenia w razie awarii 350 m,
- b) Zakłady Drobiarskie „EKODROB” (zakład o zwiększonym ryzyku)– amoniak, strefa zagrożenia w razie awarii 200 m,
- c) Iławskie Zakłady Naprawy Samochodów – kwas siarkowy, kwas solny, trójchloroetylen, wodorotlenek sodu, strefa zagrożenia w razie awarii 90 m,
- d) Spółdzielnia Mleczarska – amoniak,
- e) stacje i bazy paliw z etyliną, olejem napędowym i gazem propan-butan, razem 9 obiektów – zagrożenie wybuchem,
- f) transport cysternami samochodowymi etyliny, oleju napędowego i gazu propan-butan (do stacji paliw), oleju opałowego (do kotłowni), gazu propan-butan w butlach, amoniaku i innych związków toksycznych – wzdłuż dróg: krajowej nr 16, wojewódzkich nr 521 i 536 i dojazdowych do obiektów,

- g) transport kolejowy – m.in. kwasu siarkowego, dwutlenku siarki, kwasu chlorosulfonowego i chloru,
- h) gazociągi średniego ciśnienia ze stacjami redukcyjnymi – potencjalne zagrożenie wybuchem.

#### 4.6.11. Zagrożenie powodziowe

Potencjalnymi terenami zagrożenia powodziowego są przede wszystkim tereny zalewowe rzeki Iławki (szczególnie między j. Jeziorak i jazem przy ul. Kościuszki, stan alarmowy 99,72 m n.p.m.) i kanału Iławskiego. Koniecznym wydaje się udrożnienie przepływu kanału młyńskiego pod ul. Kościuszki jako kanału ulgi dla rzeki Iławki z jednoczesną realizacją tamże – przepławki dla ryb, co wymagać będzie przebudowy sieci infrastruktury technicznej przebiegającej obecnie pod ul. Kościuszki w poprzek kanału.

### 4.7. Ocena istniejącej infrastruktury ochrony środowiska

#### 4.7.1. Zaopatrzenie w wodę

Około 97 % ( 9 700) mieszkań w mieście korzysta z sieci wodociągowej (według stanu na czerwiec 2002 r., dane ze spisu powszechnego). Zabudowa rekreacyjna i mieszkaniowa na wyspie Wieka Żuława korzysta z lokalnego ujęcia i wodociągu. Z lokalnych ujęć i studni korzysta zabudowa mieszkaniowa we wschodniej (ujęcie w Nowej Wsi) i południowej części miasta.

Ujęcie komunalne w Iławie wykorzystuje wody trzeciorzędowe z warstwą wodonośną na głębokości 230-250 m, z 6 studniami o głębokości 301-330 m o wydajności 40 – 120 m<sup>3</sup>/h oraz 2 czwartorzędowe studnie awaryjne o głębokości 140 m i 124 m o wydajności 120 m<sup>3</sup>/h i 140 m<sup>3</sup>/h. „Iławskie Wodociągi” posiadają pozwolenie wodnoprawne Wojewody Olsztyńskiego OS.I.6210/1000/96 z dnia 6.09.1996 r. na pobór wody podziemnej w ilości 490 m<sup>3</sup>/h do potrzeb socjalnych i handlowo-przemysłowych.

W październiku 2000 r. oddano do użytku stację uzdatniania wody z technologią oparta o metodę Culligana. Przewymiarowanie sieci wodociągowej powoduje wtórne zanieczyszczenie wody pitnej, szczególnie odczuwalne przez mieszkańców Osiedla Lipowy Dwór, gdzie dochodzi woda ze zwiększoną mętnością i ponadnormatywną zawartością żelaza.

Na niektórych odcinkach sieci wodociągowej występują rury azbestowo-cementowe (Osiedle Lubawskie).

Na terenie miasta występuje 10 studni publicznych z pompą ręczną (zdroje uliczne).

Zakład Karny, Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „Iława” i Szpital Powiatowy korzystają z własnych ujęć, a wszystkie pozostałe obiekty produkcyjne korzystają z sieci wodociągowej. Zużycie wody na potrzeby przemysłu w 1999 r.(US) w Iławie wyniosło 580 tys. m<sup>3</sup>, z czego 434 tys. m<sup>3</sup> z ujęć wód podziemnych, a 146 tys. m<sup>3</sup> z ujęć powierzchniowych.

Najbardziej wodochłonne zakłady w mieście Iława to:

- a) Iławskie Zakłady Drobiarskie „EKODROB” – 219 tys. m<sup>3</sup> wody zakupionej w 2002 r. w „Iławskich Wodociągach”,
- b) Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „Iława” – 146 tys. m<sup>3</sup> z j. Jeziorak do celów technologicznych w 1999 r. i około 10 tys. m<sup>3</sup> wody na rok z własnych 2 studni na potrzeby socjalno-bytowe i do zasilania kotłowni; zakład posiada ważne do końca 2005 r. pozwolenie wodnoprawne wg którego może pobrać do celów technologicznych 1 mln m<sup>3</sup> wody jeziorowej; obecnie zużycie wody jeziorowej wynosi 7 – 8 m<sup>3</sup> na tonę przerobionych ziemniaków, po planowanej modernizacji układu technologicznego produkcji skrobi może zmniejszyć się o połowę,
- c) Zakład Karny – 100 tys. m<sup>3</sup> wody w 2002 r. z własnego ujęcia (studnie głębinowe).

#### 4.7.2. Kanalizacja sanitarna

Okolo 93 % (9 300) mieszkań w mieście posiada ustęp spłukiwany z odprowadzeniem do sieci kanalizacyjnej, okolo 5 % (500) mieszkań posiada ustęp spłukiwany bez odprowadzenia do sieci kanalizacyjnej, a okolo 2 % (200) nie posiada ustępu spłukiwanego (według stanu na czerwiec 2002 r., dane ze spisu powszechnego).

Miejską kanalizacją sanitarną nie objęte są: ul. Lipowa, część ul. Lipowy Dwór, ul. Zalewska, ul. Grudziądzka i wyspa Wielka Żuława oraz zabudowa nie podłączona na „końcówkach” sieci kanalizacyjnej.

Ścieki z zabudowy mieszkaniowej, usługowej i części zabudowy produkcyjnej z Iławy odprowadzane są do nowoczesnej miejskiej oczyszczalni ścieków w Diarnach (wiejska gmina Iława), której modernizację zakończono w 2002 r. Obecnie ilość dopływających ścieków wy-

nosi 5 000 – 6 000 m<sup>3</sup> na dobę. Po modernizacji docelowa średnia ilość ścieków nie powinna przekraczać 10 000 m<sup>3</sup> na dobę. Badania z sierpnia 2003 r. (WIOŚ) oczyszczonych ścieków wprowadzanych do rzeki Iławki wskazują na dotrzymanie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym Starosty Iławskiego OŚR.6223/2/2003 z dnia 14.03.2003 r.

Szamba posiadają m.in. następujące zakłady: MM International, Rolimpex, Stolwax, Radex, Umi-Drex.

Uciążliwe zakłady zrzucające ścieki poza kanalizacją miejską to:

- Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego zrzucające ścieki technologiczne na tereny leśne (tzw. oczyszczalnia leśna) w okolicach Smolnik (7 km od zakładu, wiejska gmina Iława) w ilości do 780 000 m<sup>3</sup>/rok (ograniczenie oczyszczalni leśnej do 510 000 m<sup>3</sup>/rok), średnio 4 500 m<sup>3</sup>/dobę w czasie trwania kampanii – co powoduje przenawożenie siedliska i potencjalne zagrożenie dla czystości Drwęcę, oddalonej o 1 km; w przypadku wystąpienia mrozów (-10°C) lub poważnej awarii urządzeń oczyszczalni leśnej, ścieki technologiczne odprowadzane są na pola filtracyjne nad j. Dół w ilości do 105 000 m<sup>3</sup>/rok, co stanowi potencjalne źródło skażenia wód jeziora; zakład posiada pozwolenie wodnoprawne na zrzut ścieków technologicznych ważne do końca 2005 r.; w planach inwestycyjnych na najbliższe lata znajduje się budowa instalacji do odzysku ze ścieków białka ziemniaczanego z przeznaczeniem na cele paszowe – co pozwoli na redukcję ładunku zanieczyszczeń ścieków o 70 – 80 %; planowana modernizacja układu technologicznego produkcji skrobi może zmniejszyć ilość powstających ścieków o połowę,
- Zakład Taboru (PKP), ul. Wojska Polskiego 35, zrzuca słabo podczyszczone ścieki technologiczne i socjalnych z dużym udziałem substancji ropopochodnych do rowu i następnie do j. Łąka (Łackie, Lonken) w zlewni chronionej rzeki Drwęcę w ilości 46-150 m<sup>3</sup>/dobę; drugi zrzut ścieków socjalno-bytowych w ilości 14 m<sup>3</sup>/dobę następuje do stawu bezodpływowego; zakład nie posiada pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków pomimo zarządzenia pokontrolnego wydanego przez WIOŚ dnia 21.12.1999 r.

W Iławie uruchomiono punkt zlewny na fekalia z jednostek pływających w porcie przy ul. Konstytucji 3 Maja.

#### 4.7.3. Kanalizacja deszczowa

Miejska sieć kanalizacji deszczowej (utrzymywana przez IPIB w okresie 1.09.2003 – 30.06.2006 ) obejmuje 5 zlewni:

- zlewnia południowa – Rowu Marzyńskiego, jez. Mułek, stawów na południu oraz Strugi – obejmuje 14 wylotów bez separatorów,
- zlewnia j. Mały Jeziorak – obejmuje 6 wylotów z separatorami i 6 wylotów punktowych z ul. Mickiewicza bez separatorów
- zlewnia rzeki Iławki i j. Iławskiego (Małego) – obejmuje 10 wylotów bez separatorów i 2 z separatorami utrzymywane przez IZNS i IZD „EKODROB”,
- zlewnia j. Jeziorak – obejmuje 5 wylotów bez separatorów i 1 z separatorem,
- zlewnia kanału Iławskiego – obejmuje 2 wyloty bez separatorów i 3 z separatorami.

#### 4.7.4. Zaopatrzenie w gaz

W mieście Iława z gazu z sieci korzysta około 90 % mieszkań (9000), a z gazu z butli korzysta 3 % mieszkań (300), według stanu na czerwiec 2002 r. (dane ze spisu powszechnego).

Według stanu na dzień 31.08.2003 r. łącznie 9 254 odbiorców korzysta z gazu z sieci (dane od kierownika Rozdzielni Gazu w Iławie). Długość gazociągów średniego ciśnienia wynosi 8,7 km i gazociągów niskiego ciśnienia poprzez sieć rozdzielczą 70,7 km.

Kotłownie gazowe są zlokalizowane m.in. w następujących miejscach: Zakład Karny (o mocy 1,1 MW<sub>t</sub>), K-3 „Energetyka Ciepła” przy ul. Ostródzkiej 48 C (o mocy 0,405 MW<sub>t</sub>), Szpital Powiatowy (gazowo-olejowa o mocy 1,4 MW), Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „Iława” (gazowo-olejowa),

#### 4.7.5. Zaopatrzenie w ciepło

Z centralnego ogrzewania z sieci i ze źródła ciepła zasilającego przynajmniej jeden budynek wielorodzinny korzysta w Iławie 68 % mieszkań (6 800), według stanu na czerwiec 2002 r. (dane ze spisu powszechnego). 25 % mieszkań (2 500) korzysta z centralnego ogrzewania indywidualnego. 95 % mieszkań (9 500) jest wyposażonych w ciepłą wodę.

Kotłownie centralnego ogrzewania (ciepło i ciepła woda użytkowa) „Energetyki ciepłej” są następujące:

- a) kotłownia K-1, ul. Wojska Polskiego 23 opalana miałem węglowym o mocy 42 MW<sub>t</sub> i przewidywanej obniżonej do 39 MW<sub>t</sub> w 2006 r. w związku z malejącym zapotrzebowaniem na ciepło w budynkach istniejących (docieplenia budynków i oszczędność energii); kotłownia przystosowana do współspalania miału węglowego i biomasy (zrębki, trociny i odpady drewna), maksymalna ilość dodatku biomasy do 50 %,
- b) kotłownia K-2, ul. Ostródzka 54 opalana miałem węglowym o mocy 4,2 MW<sub>t</sub>, kotłownia przystosowana do współspalania miału węglowego i biomasy (zrębki, trociny i odpady drewna); maksymalna ilość dodatku biomasy do 50 %,
- c) kotłownia K-3, ul. Ostródzka 48C, gazowa o mocy 0,405 MW<sub>t</sub>.

#### 4.7.6. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne składowane są od 1970 r. na wysypisku miejskim przy ul. Komunalnej o pow. 9,4 ha. na podłożu przepuszczalnym bez uszczelnienia. Dotychczasowe nagromadzenie odpadów wynosi około 260 000 Mg, a przewidywane 348 000 Mg wraz zakończeniem eksploatacji w 2009 r.. Przewidywana rekultywacja ma zostać przeprowadzona według opracowanej w 1999 r. dokumentacji.

W 2000 r. rozpoczęto selektywną zbiórkę odpadów od butelek plastikowych, następnie rozszerzając ją na makulaturę i szkło. Według stanu na rok 2002 r. na terenie miasta znajdowało się 75 pojemników na butelki plastikowe oraz 15 pojemników do szkła i 15 pojemników do makulatury.

Większe zakłady mają uregulowaną gospodarkę odpadami. Odpady niebezpieczne oraz do wtórnego wykorzystania przekazywane są firmom specjalistycznym, a pozostałe odpady przemysłowe inne niż niebezpieczne składowane są na wysypisku miejskim. W 1995 r. na terenie wysypiska powstał mogilnik odpadów niebezpiecznych, składający się z 3 komór. W 2 komorach składowane są odpady pogalwaniczne i ropopochodne z IZNS, a w 1 komorze odpady ropopochodne z miasta. Składowanie nowych odpadów ropopochodnych zostało zakończone. Prowadzony jest monitoring przy użyciu 2 piezometrów. Najwięcej odpadów niebezpiecznych w mieście powstaje w IZNS.

Odpady medyczne są spalane w Szpitalu Powiatowym bez formalnej decyzji.

Osady ściekowe z miejskiej oczyszczalni ścieków w Dziarnach (wiejska gmina Iława) w ilości 481 Mg na rok są kompostowane.

## 5. Cele, priorytety i działania ekologiczne w Iławie w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r.

W nawiązaniu do diagnozy aktualnego stanu środowiska w mieście Iławie, uwzględniając „II Politykę Ekologiczną Państwa”, „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego”(cel strategiczny: „Dobry stan środowiska umożliwiający zrównoważony rozwój”), projekt „Programu ochrony środowiska dla powiatu iławskiego” (stan na październik 2003 r.) i uchwalone dokumenty planistyczne miasta Iławy – określono cele, priorytety i działania w zakresie ochrony środowiska w 3 głównych zakresach problemowych:

1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych
2. Poprawa jakości środowiska
3. Edukacja ekologiczna

### 5. 1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych

#### **CEL 1 – Skuteczna ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej**

#### **Działanie podstawowe priorytetowe – Rozwój terenów zieleni w mieście**

##### Działania szczegółowe:

- a) opracowanie koncepcji rozwoju i zagospodarowania terenów ogólnodostępnej zieleni miejskiej z programem działań
- b) dokończenie realizacji ciągu parkowo-spacerowego Bulwar Jana Pawła II nad j. Mały Jeziorak
- c) realizacja ciągu parkowo-spacerowego wzdłuż rzeki Iławki,
- d) sukcesywne usuwanie topól gatunków euroamerykańskich oraz klonów jesionolistnych z terenów zieleni w ramach zabiegów pielęgnacyjnych jako gatunków niewłaściwych dla obszarów zurbanizowanych ze względu na krótkowieczność i właściwości fizyczne

---

**Działania podstawowe pozostałe****A) Ustanowienie nowych form ochrony przyrody**Działania szczegółowe:

- a) akceptacja dla włączenia „Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego” do europejskiej sieci Natura 2000
  - b) akceptacja dla ustanowienia przez wojewodę użytku ekologicznego - jezioro śródleśne w oddz. 103i (Nadleśnictwo Iława, obręb Iława)
  - c) rozpoznanie przyrodnicze projektowanych 2 użytków ekologicznych nad rzeką Iławką
  - d) złożenie wniosku do wojewody o objęcie ochroną 2 użytków ekologicznych nad rzeką Iławką lub ich ustanowienie przez Radę Miejską
  - e) weryfikacja proponowanych pomników przyrody pod kątem ich aktualnych walorów przyrodniczych
  - f) złożenie wniosku do Wojewody o objęcie ochroną proponowanych pomników przyrody lub ich ustanowienie przez Radę Miejską.
- 

**B) Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i przy realizacji inwestycji zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej**Działania szczegółowe:

- a) nie zmniejszanie powierzchni terenów przyrodniczych przy zmianach aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
  - b) przestrzeganie przy realizacji inwestycji – ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie kształtowania krajobrazu i ochrony środowiska
  - c) uwzględnienie ochrony jezior i rzek oraz ich obrzeży przy zmianach aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przy realizacji inwestycji
  - d) wyznaczenie punktów widokowych w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 

**C) Utrzymanie korytarzy ekologicznych i właściwe ich zagospodarowanie**Działania szczegółowe:



- a) aktualizacja i nie zmniejszanie powierzchni korytarzy ekologicznych wyznaczonych w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – przy zmianach tych planów i przy realizacji inwestycji
  - b) łączenie zalesień z istniejącymi lasami
  - c) rozważenie możliwości budowy przepławki na rzece Iławce przy ul. Kościuszki w sąsiedztwie jazu i projektowanej elektrowni wodnej
  - d) likwidacja zjawiska groźnego dla nieruchomości przyległych do j. Jeziorak i rzeki Iławki
- 

#### **D) Stosowanie czynnej ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt**

##### Działania szczegółowe:

- a) utrzymanie łąk wilgotnych na glebach organicznych bez możliwości ich przekształcenia na grunty orne i zalesienia
  - b) przestrzeganie ochrony strefowej dla rzadkich ptaków drapieżnych
  - c) wprowadzenie bardziej przyjaznych dla ptaków konstrukcji energetycznych i ich lepsze oznakowanie.
- 

#### **CEL 2 – Lasy dostosowane do potrzeb i możliwości środowiska**

##### **Działanie podstawowe priorytetowe – Zwiększenie lesistości**

##### Działania szczegółowe:

- a) Zalesienie w pierwszej kolejności komunalnych gruntów zdegradowanych i narażonych na erozję, zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
  - b) Zalesienie pozostałych gruntów wyznaczonych w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z wprowadzaniem gatunków rodzimych zgodnych z wymogami siedliskowymi przy zachowaniu granic polnoleśnych i pozostawieniu otwartych powierzchni.
- 

##### **Działania podstawowe pozostałe**

#### **A) Poprawa kondycji lasów**

##### Działania szczegółowe:

- a) Aktualizacja uproszczonego planu urządzania lasu komunalnego
- b) Przebudowa drzewostanów zgodnie z wymogami siedliskowymi

- 
- c) Nie zmniejszanie powierzchni lasów wodochronnych.
- 

## **B) Wykorzystanie edukacyjno-turystycznych walorów lasów**

### Działania szczegółowe:

- a) realizacja idei parku leśnego z wykorzystaniem istniejącej leśnej ścieżki dydaktycznej
  - b) przybliżenie lasów do mieszkańców – przez tworzenie ciągów pieszo-rowerowych i ciągów parkowo-spacerowych łączących się z lasami.
- 

## **CEL 3 – Jakość gleby na poziomie wymaganych standardów**

### **Działanie podstawowe priorytetowe – Rekultywacja terenów zdegradowanych**

#### Działania szczegółowe:

- a) rekultywacja terenów poeksploatacyjnych
  - b) likwidacja dzikich wysypisk i zaśmieci
  - c) rekultywacja wysypiska miejskiego po zakończeniu eksploatacji.
- 

### **Działania podstawowe pozostałe – Przeciwdziałanie degradacji gleb w rolnictwie**

#### Działania szczegółowe:

- a) wdrożenie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej
  - b) przeciwdziałanie erozji gleb – wprowadzenie trwałej pokrywy roślinnej na stokach o średnim nachyleniu powyżej 15 %.
- 

## **CEL 4 – Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii**

### **Działanie podstawowe priorytetowe – Zmniejszenie wodochłonności**

#### Działania szczegółowe:

- a) modernizacja układu technologicznego produkcji skrobi w Zakładach Przemysłu Ziemniaczanego „Iława”
  - b) modernizacja procesów produkcji w innych zakładach z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)
  - c) stosowanie w miarę możliwości zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania mniej zanieczyszczonych ścieków
  - d) ograniczenie strat wody w sieci wodociągowej.
-

---

**Działania podstawowe pozostałe****A) Ograniczenie materiałochłonności produkcji**Działania szczegółowe:

- a) wprowadzanie w zakładach nowoczesnych technologii niskoodpadowych
  - b) stosowanie surowców przyjaznych środowisku.
- 

**B) Ograniczenie zużycia energii**Działania szczegółowe:

- a) stosowanie energooszczędnych technologii z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)
  - b) zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych – energetycznych i ciepłych
  - c) sukcesywna termoizolacja budynków komunalnych i pozostałych.
- 

**CEL 5 – Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do co najmniej 3,6% w 2007 r. i 7,5 % w 2011 r.****Działanie podstawowe priorytetowe – Budowa i wykorzystanie instalacji korzystających z odnawialnych źródeł energii**Działania szczegółowe:

- a) realizacja elektrowni wodnej powiązanej z jazem na rzece Iławce przy ul. Kościuszki
  - b) współspalanie biomasy w komunalnych kotłowniach K-1 i K-2 „Energetyki Ciepłej”
  - c) budowa małej elektrociepłowni „Energetyki Ciepłej” na biomasę
  - d) zastosowanie kolektorów słonecznych na potrzeby centralnego ogrzewania i do podgrzewania ciepłej wody użytkowej
  - e) wykorzystanie biogazu z miejskiego wysypiska śmieci po zakończeniu jego eksploatacji.
- 

**Działania podstawowe pozostałe – Podjęcie działań na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej**Działania szczegółowe:

- a) opracowanie miejskiego programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z diagnozą istniejących zasobów
- b) wprowadzanie problematyki energii odnawialnej do nowo opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- 
- c) podjęcie działań promocyjnych i doradztwa w zakresie pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł.
- 

## 5.2. Poprawa jakości środowiska

### **CEL 1 – Dobry stan czystości wód powierzchniowych i dobra jakość wód podziemnych**

#### **Działanie podstawowe priorytetowe – Doprowadzenie wód powierzchniowych do trwałego stanu I i II klasy czystości dzięki kompleksowemu przeciwdziałaniu dopływowi zanieczyszczeń**

##### Działania szczegółowe

- a) doprowadzenie miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej do wszystkich obiektów w Iławie, w tym na wyspę Wielka Żuława oraz do terenów nowego zainwestowania
- b) podłączenie wszystkich obiektów w mieście do sieci kanalizacji sanitarnej, w tym ścieków technologicznych z ZPZ „Iława” po przeprowadzonej modernizacji układu technologicznego produkcji skrobi i po budowie instalacji do odzysku ze ścieków białka ziemniaczanego z przeznaczeniem na paszę
- c) eliminacja zrzutu ścieków technologicznych i socjalnych z Zakładu Taboru (PKP) do wód powierzchniowych (modernizacja zakładu i budowa nowoczesnej oczyszczalni ścieków, z odprowadzeniem oczyszczonych ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej) lub likwidacja zakładu
- d) zamontowanie separatorów na istniejących wylotach ścieków deszczowych do j. Jeziorak (5), do rzeki Iławki (10), do kanału Iławskiego (2) oraz w południowej części miasta (14)
- e) identyfikacja wszystkich dzikich połączeń ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej i ich likwidacja
- f) rozważenie możliwości rekultywacji j. Jeziorak Mały z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT) (np. ożywanie wody metodą Grandera)
- g) realizacja ażurowych powierzchni parkingów i ciągów jezdnych, tam gdzie jest to możliwe

- h) eliminacja dopływu biogenów z ogrodów działkowych położonych na stokach i w dnach rynien polodowcowych w sąsiedztwie wód powierzchniowych – poprzez realizację terenów zieleni urządzonej tamże lub wprowadzenie izolujących zadrzewień i zalesień
  - i) przeprowadzenie letniej kampanii informacyjnej dotyczącej uciążliwości zrzutu ścieków i zanieczyszczeń ropopochodnych oraz wyrzucania odpadów z jednostek pływających po j. Jeziorak
  - j) informowanie mieszkańców i turystów o stanie czystości wody kąpielisk badanych przez PSSE – „Iławski Ratusz”, strona internetowa Urzędu Miasta
  - k) realizacja nowoczesnej stacji paliw dla jednostek pływających.
- 

### **Działania podstawowe pozostałe**

#### **A) Uzyskanie najwyższej i wysokiej jakości wody pitnej we wszystkich obiektach w mieście**

##### Działania szczegółowe:

- a) doprowadzenie miejskiej sieci wodociągowej do wszystkich obiektów w Iławie, w tym na wyspę Wielka Żuława i na koniec ul. Kolejowej oraz do terenów nowego zainwestowania
  - b) modernizacja ujęć i sieci wodociągowej, w tym wymiana rur cementowo-azbestowych na Osiedlu Lubawskim
  - c) właściwe zagospodarowanie stref ochronny bezpośredniej wokół studni komunalnego ujęcia wód podziemnych
  - d) właściwe zagospodarowanie terenu wokół studni Szpitala Powiatowego, Zakładu Karnego i ZPZ „Iława”
  - e) zastosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) do uzyskania najwyższej jakości wody w sieci wodociągowej i w obiektach tego wymagających (np. ożywianie wody metodą Grandera)
  - f) informowanie mieszkańców i turystów o jakości wody pitnej w sieci wodociągowej badanej przez PSSE – „Iławski Ratusz”, strona internetowa Urzędu Miasta.
- 

#### **B) Przeciwdziałanie przenikaniu zanieczyszczeń do wód podziemnych**

##### Działania szczegółowe:

- a) założenie kompleksowego monitoringu wpływu miejskiego wysypiska odpadów i mogilnika odpadów niebezpiecznych – na jakość wód podziemnych
- b) sukcesywna likwidacja studni – nieczynnych i stanowiących zagrożenie.

---

**CEL 2 – Czyste powietrze****Działanie podstawowe priorytetowe – zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z kotłowni i palenisk**Działania szczegółowe:

- a) rozbudowa i modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej
- b) likwidacja uciążliwych lokalnych kotłowni i palenisk połączona z przyłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej lub modernizacja kotłowni lokalnych
- c) modernizacja komunalnych kotłowni K-1 i K-2 połączona ze współpalaniem biomasy
- d) budowa małej elektrociepłowni „Energetyki Ciepłej” na biomasę
- e) sukcesywna termoizolacja budynków komunalnych i pozostałych
- f) aktualizacja planu zaopatrzenia w ciepło ze zbilansowaniem instalowanej mocy z prognozowanym zapotrzebowaniem na energię cieplną w mieście w perspektywie do 2011 r. oraz z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii
- g) edukacja mieszkańców na temat szkodliwości spalania odpadów, w tym opakowań plastikowych, styropianu i z przerobu drewna, nasączonych klejami
- h) wspieranie działań przedsiębiorców i mieszkańców w zakresie pozyskiwania środków na instalacje ograniczające emisje.

---

**Działania podstawowe pozostałe – Ograniczenie uciążliwości motoryzacyjnych zanieczyszczeń powietrza**Działania szczegółowe:

- a) budowa małych obwodnic – wschodniej i północnej z zielenią izolacyjną
- b) nasadzenia drzew i krzewów wzdłuż dróg należących do gminy miejskiej
- c) modernizacja dróg gminnych
- d) rozwój jakościowy i ilościowy miejskiej komunikacji publicznej – autobusów ZKM
- e) realizacja ścieżek rowerowych.

---

**CEL 3 – Dobry klimat akustyczny****Działanie podstawowe priorytetowe – Ograniczenie uciążliwości akustycznej transportu drogowego i kolejowego**Działania szczegółowe:

- a) realizacja ekranów akustycznych wzdłuż najbardziej uciążliwych odcinków ulic
  - b) realizacja ekranów akustycznych wzdłuż najbardziej uciążliwych odcinków magistrali kolejowej
  - c) budowa małych obwodnic – wschodniej i północnej z zielenią izolacyjną i ekranami akustycznymi w miejscach koniecznych.
- 

**Działania podstawowe pozostałe – Ograniczenie uciążliwości akustycznej zakładów produkcyjnych**

Działania szczegółowe:

- a) modernizacja technologii produkcji i prace wyciszające z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)
  - b) lokalizowanie terenów przemysłowych, składowych i usług produkcyjnych w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w izolacji od – terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych, terenów szkół i przedszkoli, zabudowy szpitalnej i opieki społecznej oraz zabudowy mieszkaniowej.
- 

**CEL 4 – Minimalizacja zagrożeń powodowanych przez odpady**

**Działanie podstawowe priorytetowe – Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami dla miasta Iławy w nawiązaniu do wymienionych poniżej działań podstawowych pozostałych i działań szczegółowych**

---

**Działania podstawowe pozostałe**

**A) Optymalne zagospodarowanie odpadów, w szczególności komunalnych**

Działania szczegółowe:

- a) podjęcie działań w celu budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) wspólnie z innymi gminami w ramach związku gmin na terenie powiatu iławskiego; w przypadku gdy ZZO w powiecie iławskim nie powstanie, możliwa jest współpraca z zakładami unieszkodliwiania odpadów położonymi w powiatach ościennych
- b) realizacja stacji przeładunkowej odpadów dla miasta Iławy w miejscu obecnego miejskiego wysypiska
- c) zakup dodatkowych pojemników do zbiórki surowców wtórnych w mieście Iława
- d) zakup dodatkowych pojemników na odpady niesegregowane w mieście Iława
- e) zakup pojemników do zbiórki odpadów biodegradowalnych w mieście Iława

- f) zakup pojemników do zbiórki odpadów niebezpiecznych w mieście Iława i ich lokalizacja (np. przy stacjach paliw, przy szkołach, przy sklepach, które sprzedają produkty z odpadami niebezpiecznymi)
  - g) przeprowadzanie w szkołach i wśród mieszkańców miasta kampanii informacyjnych dotyczących ważności selektywnej zbiórki odpadów do wtórnego wykorzystania, odpadów biodegradowalnych i odpadów niebezpiecznych
  - h) przeprowadzanie w szkołach podstawowych i gimnazjach konkursów „Która szkoła i klasa zbierze więcej zużytych baterii”
  - i) maksymalne wtórne wykorzystanie odpadów powstających w zakładach produkcyjnych i usługowych na terenie miasta Iława.
- 

**B) Minimalizacja ilości powstających odpadów, w szczególności komunalnych oraz zmniejszenie ich toksyczności**

Działania szczegółowe:

- a) przeprowadzanie w szkołach i wśród mieszkańców miasta kampanii informacyjnych dotyczących ważności kupowanych przez konsumentów produktów bez i mało odpadowych
  - b) ograniczenie ilości i toksyczności powstających odpadów, w tym niebezpiecznych powstających w zakładach produkcyjnych i usługowych na terenie miasta Iława w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT).
- 

**C) Rekultywacja i monitoring miejskiego wysypiska odpadów**

Działania szczegółowe:

- a) założenie i prowadzenie kompleksowego monitoringu miejskiego wysypiska odpadów w fazie eksploatacyjnej oraz mogilnika odpadów niebezpiecznych
  - b) prowadzenie kompleksowego monitoringu miejskiego wysypiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej oraz mogilnika odpadów niebezpiecznych
  - c) rekultywacja wysypiska miejskiego po zakończeniu eksploatacji.
- 

**CEL 5 – Poziomy pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych**

**Działanie podstawowe – Przeciwdziałanie uciążliwościom od źródeł pól elektromagnetycznych**

Działania szczegółowe:



- 
- a) przyjęcie zasady w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej na istniejących kominach zabudowy produkcyjnej, w oddaleniu od miejsc stałego i czasowego przebywania ludzi, z utrzymaniem zakazu realizacji masztów wolnostojących
  - b) przyjęcie zasady kablowania linii 110 kV i 15 kV w miejscach konfliktowych w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 

#### **CEL 6 – Zabezpieczenie przed skutkami poważnych awarii**

##### **Działanie podstawowe – Przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii**

###### Działania szczegółowe:

Uwzględnienie w ustaleniach nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół obiektów i tras komunikacyjnych

---

#### **CEL 7 – Zabezpieczenie przeciwpowodziowe**

##### **Działanie podstawowe– Przeciwdziałanie skutkom powodzi**

###### Działania szczegółowe:

- a) uregulowanie spraw własnościowych i zagospodarowanie kanału młyńskiego
  - b) utrzymanie zakazu zabudowy na terenach zalewowych rzeki Iławki i kanału Iławskiego w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
-

### 5.3. Edukacja ekologiczna

#### **CEL 1 – Wzrost poziomu świadomości ekologicznej przez skuteczną edukację**

#### **Działanie podstawowe priorytetowe – Utworzenie w Iławie – Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej**

##### Działania szczegółowe:

- a) koordynacja wspólnych działań gminy miejskiej Iława, Starostwa Powiatowego, Dyrekcji Zespołu Parków Krajobrazowych, Związku Gmin Jeziorak i pozostałych gmin powiatu – w celu wspólnego utworzenia Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Iławie z „Zieloną Szkołą” w Jerzwałdzie (warto wykorzystać doświadczenia istniejącego i sprawnie działającego Centrum Edukacji Ekologicznej w Kwidzynie, kontakt pani Ewa Romanow)
- b) wydzielenie w budżecie oświatowym miasta funduszu na realizację i funkcjonowanie Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej (we współpracy ze Starostwem)
- c) znalezienie odpowiedniego pomieszczenia lub budynku na Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej oraz jego wyposażenie (we współpracy ze Starostwem).

---

#### **Działania podstawowe pozostałe**

##### **A) opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej**

---

##### **B) prowadzenie szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej**

##### Działania szczegółowe:

- a) kształcenie i doskonalenie nauczycieli, szkolnych koordynatorów edukacji ekologicznej w zakresie metodyki realizowania „ścieżki edukacji ekologicznej”
- b) kształcenie i doskonalenie kadr Urzędu Miasta w zakresie wdrażania zrównoważonego rozwoju, nowego ustawodawstwa ochrony środowiska i wykorzystania informacji o środowisku

---

**C) wspieranie nauczycielskich i uczniowskich inicjatyw proekologicznych**

Działania szczegółowe:

- a) wspieranie wyjazdów dzieci (przedszkola i szkoły podstawowe) i młodzieży (gimnazja) do „zielonych szkół” oraz do ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo miejsc
  - b) wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce ekologicznej
  - c) wspieranie szkolnych i międzyszkolnych konkursów o tematyce ekologicznej
  - d) finansowe wspieranie nauczycieli koordynatorów oraz osób podnoszących kwalifikacje w dziedzinie edukacji ekologicznej
- 

**D) Działania popularyzatorsko-informacyjne**

- a) tworzenie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych w powiązaniu z istniejącymi i projektowanymi ciągami parkowo-spacerowymi wokół jezior i wzdłuż rzeki Iławy
  - b) częste poruszanie spraw ochrony środowiska w „Iławskim Ratuszu” i na stronie internetowej Urzędu Miasta
  - c) organizacja seminariów i festynów ekologicznych oraz prelekcji dla mieszkańców na temat ochrony środowiska
  - d) wydawanie książek, folderów, ulotek i map o tematyce ekologicznej.
-

**6. Harmonogram działań w latach 2004-2007 z perspektywą 2011 r. i środki do osiągnięcia celów ekologicznych, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe**

## I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

## CEL 1 – Skuteczna ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej

<u>Działanie podstawowe priorytetowe</u>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
1	2	3	4	5	6
<u>Rozwój terenów zieleni w mieście</u>	opracowanie koncepcji rozwoju i zagospodarowania terenów ogólnodostępnej zieleni miejskiej z programem działań	2004-2005	gmina miejska	30	budżet miasta
	dokończenie realizacji ciągu parkowo-spacerowego Bulwar Jana Pawła II nad j. Mały Jeziorak	2004-2007	gmina miejska	800	budżet miasta fundusze ośgww fundusze UE
	realizacja ciągu parkowo-spacerowego wzdłuż rzeki Iławki	2005-2007	gmina miejska	900	budżet miasta fundusze ośgww fundusze UE
	sukcesywne usuwanie topól gatunków euroamerykańskich oraz klonów jesionolistnych z terenów zieleni w ramach zabiegów pielęgnacyjnych jako gatunków niewłaściwych dla obszarów zurbanizowanych ze względu na krótkowieczność i właściwości fizyczne	Zadanie ciągłe	gmina miejska władający	bd	budżet miasta środki władających

A) Ustanowienie nowych form ochrony przyrody	akceptacja dla włączenia „Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego” do europejskiej sieci Natura 2000	Zadanie ciągle	gmina miejska	-	-
	akceptacja dla ustanowienia przez wojewodę użytku ekologicznego - jezioro śródlądowe w oddz. 103i (Nadleśnictwo Iława, obręb Iława)	2004	gmina miejska	-	-
	rozpoznanie przyrodnicze projektowanych 2 użytków ekologicznych nad rzeką Iławką	2005	gmina miejska	15	budżet miasta
	złożenie wniosku do wojewody o objęcie ochroną 2 użytków ekologicznych nad rzeką Iławką lub ich ustanowienie przez Radę Miejską	2006	Burmistrz lub Rada Miejska	-	-
	weryfikacja proponowanych pomników przyrody pod kątem ich aktualnych walorów przyrodniczych	2005	gmina miejska	5	budżet miasta
	złożenie wniosku do Wojewody o objęcie ochroną proponowanych pomników przyrody lub ich ustanowienie przez Radę Miejską	2006	Burmistrz lub Rada Miejska	-	-
B) Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i przy realizacji inwestycji zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej	nie zmniejszanie powierzchni terenów przyrodniczych przy zmianach aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Zadanie ciągle	Burmistrz Rada Miejska	-	-
	przestrzeganie przy realizacji inwestycji – ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie kształtowania krajobrazu i ochrony środowiska	Zadanie ciągle	inwestorzy	bd	środki inwestora

	uwzględnienie ochrony jezior i rzek oraz ich obrzeży w przy zmianach aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przy realizacji inwestycji	Zadanie ciągle	Burmistrz Rada Miejska inwestorzy	- bd	- środki inwestora fundusze ośigw
	wyznaczenie punktów widokowych w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie ciągle	Burmistrz Rada Miejska	-	-
C)Utrzymanie korytarzy ekologicznych i właściwe ich zagospodarowanie	aktualizacja i nie zmniejszanie powierzchni korytarzy ekologicznych wyznaczonych w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – przy zmianach tych planów i przy realizacji inwestycji	Zadanie ciągle	Burmistrz Rada Miejska inwestorzy	- -	- -
	łączenie zalesień z istniejącymi lasami	Zadanie ciągle 2004-2007	gmina miejska właściciele gruntów Nadleśnictwo	40	budżet miasta środki właścicieli środki Nadleśnictwa fundusze ośigw fundusze UE
	rozważenie możliwości budowy przepławki na rzece Iławce przy ul. Kościuszki w sąsiedztwie jazu i projektowanej elektrowni wodnej	2005-2007	inwestor elektrowni wodnej Gospodarstwo Rybackie (GR)	bd	środki inwestora fundusze ośigw fundusze UE środki GR
	likwidacja zjawiska grodzenia nieruchomości przyległych do j. Jeziorak. I rzeki Iławki	2004-2005	właściciele nieruchomości	2	środki właścicieli

D) Stosowanie czynnej ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt	utrzymanie łąk wilgotnych na glebach organicznych bez możliwości ich przekształcenia na grunty orne i zalesienia	Zadanie ciągle	właściciele gruntów	-	-
	przestrzeganie ochrony strefowej dla rzadkich ptaków drapieżnych	Zadanie ciągle	turyści mieszkańcy	-	-
	wprowadzenie bardziej przyjaznych dla ptaków konstrukcji energetycznych i ich lepsze oznakowanie	Zadanie ciągle	Zakład Energetyczny (ZE)	bd	środki ZE
<b>I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH</b>					
<b>CEL 2 – Lasy dostosowane do potrzeb i możliwości środowiska</b>					
<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	<b>Działania szczegółowe</b>	<b>Termin realizacji</b>	<b>Jednostki realizujące</b>	<b>Szacunkowe koszty (tys. zł)</b>	<b>Źródła finansowania</b>
Działania podstawowe pozostałe					
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
<b><u>Zwiększenie lesistości</u></b>	Zalesienie w pierwszej kolejności komunalnych gruntów zdegradowanych i narażonych na erozję, zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego  Zalesienie pozostałych gruntów wyznaczonych w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z wprowadzaniem gatunków rodzimych zgodnych z wymogami siedliskowymi przy zachowaniu granic polno-leśnych i pozostawieniu otwartych powierzchni	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)  Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska  gmina miejska właściciele gruntów Nadleśnictwo	20  20	budżet miasta fundusze ośgiw fundusze UE  budżet miasta środki właścicieli środki Nadleśnictwa fundusze ośgiw fundusze UE



A) Poprawa kondycji lasów	Aktualizacja uproszczonego planu urządzania lasu komunalnego	2005	gmina miejska	20	budżet miasta
	Przebudowa drzewostanów zgodnie z wymogami siedliskowymi	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska właściciele gruntów Nadleśnictwo	20	budżet miasta środki właścicieli środki Nadleśnictwa
	Nie zmniejszanie powierzchni lasów wodochronnych	Zadanie ciągle	właściciele gruntów Nadleśnictwo	-	-
B) Wykorzystanie edukacyjno-turystycznych walorów lasów	realizacja idei parku leśnego z wykorzystaniem istniejącej leśnej ścieżki dydaktycznej	2005-2007	gmina miejska Nadleśnictwo	50	budżet miasta środki Nadleśnictwa
	przybliżenie lasów do mieszkańców – przez tworzenie ciągów pieszo-rowerowych i ciągów parkowo-spacerowych łączących się z lasami	2005-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośigw fundusze UE

## I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

## CEL 3 – Jakość gleby na poziomie wymaganych standardów

<u>Działanie podstawowe priorytetowe</u>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
1	2	3	4	5	6
<b><u>Rekultywacja terenów zdegradowanych</u></b>	rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	2004-2007	właściciele gruntów	30	środki właścicieli
	likwidacja dzikich wysypisk i zaśmieceń	2004-2007	właściciele gruntów	20	środki właścicieli
	rekultywacja wysypiska miejskiego po zakończeniu eksploatacji	2009-2011	gmina miejska	8000	budżet miasta fundusze ośgww fundusze UE
Przeciwdziałanie degradacji gleb w rolnictwie	wdrożenie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele gruntów	5	środki właścicieli
	przeciwdziałanie erozji gleb – wprowadzenie trwałej pokrywy roślinnej na stokach o średnim nachyleniu powyżej 15 %	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele i władający gruntami	5	środki właścicieli i użytkowników gruntów

**I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH****CEL 4 – Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii**

<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	<b>Działania szczegółowe</b>	<b>Termin realizacji</b>	<b>Jednostki realizujące</b>	<b>Szacunkowe koszty (tys. zł)</b>	<b>Źródła finansowania</b>
<b>Działania podstawowe pozostałe</b>					
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
<b><u>Zmniejszenie wodochłonności</u></b>	modernizacja układu technologicznego produkcji skrobi w Zakładach Przemysłu Ziemniaczanego „Ilawa” (ZPZ)	2004-2005	właściciel ZPZ	bd	środki właściciela ZPZ
	modernizacja procesów produkcji w innych zakładach z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
	stosowanie w miarę możliwości zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania mniej zanieczyszczonych ścieków	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
	ograniczenie strat wody w sieci wodociągowej	2004-2007	„Ilawskie Wodociągi” („IW”)	bd	środki „IW”
A) Ograniczenie materiałochłonności produkcji	wprowadzanie w zakładach nowoczesnych technologii niskoodpadowych	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
	stosowanie surowców przyjaznych środowisku	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów

B) Ograniczenie zużycia energii	stosowanie energooszczędnych technologii z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
	zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych – energetycznych i ciepłych	Zadanie ciągle 2004-2007	Zakład Energetyczny (ZE) „Energia Ciepła” („EC”)	bd	środki ZE środki „EC”
	sukcesywna termoizolacja budynków komunalnych i pozostałych	Zadanie ciągle 2004-2007	gmina miejska właściciele budynków	bd	środki własne właścicieli fundusze ośgww Bank Ochrony Środowiska

## I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

CEL 5 – Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do co najmniej 3,6% w 2007 r. i 7,5 % w 2011 r.

<u>Działanie podstawowe priorytetowe</u>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
1	2	3	4	5	6
<b><u>Budowa i wykorzystanie instalacji korzystających z odnawialnych źródeł energii</u></b>	realizacja elektrowni wodnej powiązanej z jazem na rzece Ilawce przy ul. Kościuszki	2004-2005	inwestor	bd	fundusze ośgów Ekofundusz fundusze UE środki własne inwestora
	współspalanie biomasy w komunalnych kotłowniach K-1 i K-2 „Energetyki Ciepłej”	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	„Energetyka Ciepła” („EC”)	bd	środki „EC”
	budowa małej elektrociepłowni „Energetyki Ciepłej” na biomase	2004-2005	„Energetyka Ciepła” („EC”)	600	środki „EC” fundusze UE fundusze ośgów
	zastosowanie kolektorów słonecznych na potrzeby centralnego ogrzewania i do podgrzewania ciepłej wody użytkowej	2004-2007	Energetyka Ciepła” („EC”) właściciele budynków	bd	środki „EC” fundusze UE fundusze ośgów Ekofundusz środki własne właścicieli
	wykorzystanie biogazu z miejskiego wysypiska śmieci po zakończeniu jego eksploatacji	po 2009	gmina miejska inwestor	bd	budżet miasta fundusze ośgów fundusze UE środki własne inwestora

Podjęcie działań na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej	opracowanie miejskiego programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z diagnozą istniejących zasobów	2005	gmina miejska	25	budżet miasta fundusze ośigw
	wprowadzanie problematyki energii odnawialnej do nowo opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Zadanie ciągle	Burmistrz Rada Miejska	-	-
	podjęcie działań promocyjnych i doradztwa w zakresie pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł.	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	40	budżet miasta fundusze ośigw

<b>II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA</b>					
<b>CEL 1 – Dobry stan czystości wód powierzchniowych i dobra jakość wód podziemnych</b>					
<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
<b><u>Doprowadzenie wód powierzchniowych do trwałego stanu I i II klasy czystości dzięki kompleksowemu przeciwdziałaniu dopływowi zanieczyszczeń</u></b>	doprowadzenie miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej do wszystkich obiektów w Iławie, w tym na wyspę Wielka Żuława oraz do terenów nowego zainwestowania	2004 – 2007	„Iławskie Wodociągi” („IW”)	1800	środki „IW” fundusze ośgig fundusze UE Ekofundusz budżet miasta
	podłączenie wszystkich obiektów w mieście do sieci kanalizacji sanitarnej, w tym ścieków technologicznych z ZPZ „Iława” po przeprowadzonej modernizacji układu technologicznego produkcji skrobi i po budowie instalacji do odzysku ze ścieków białka ziemniaczanego z przeznaczeniem na paszę	2004-2007	właściciele budynków i zakładów	bd	środki własne właścicieli
	eliminacja zrzutu ścieków technologicznych i socjalnych z Zakładu Taboru (PKP) do wód powierzchniowych (modernizacja zakładu i budowa nowoczesnej oczyszczalni ścieków, z odprowadzeniem oczyszczonych ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej) lub likwidacja zakładu	2004-2006	PKP	bd	środki własne PKP fundusze ośgig fundusze UE Ekofundusz Kredyty

	zamontowanie separatorów na istniejących wylotach ścieków deszczowych do j. Jeziorak (5), do rzeki Iławki (10), do kanału Iławskiego (2) oraz w południowej części miasta (14)	2004-2007	gmina miejska	1 550	budżet miasta fundusze ośg fundusze UE Ekofundusz Kredyty
	identyfikacja wszystkich dzikich połączeń ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej i ich likwidacja	Zadanie ciągle	gmina miejska właściciele budynków	bd	budżet miasta fundusze ośg środki właścicieli
	rozważenie możliwości rekultywacji j. Jeziorak Mały z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)	2006-2007 (po 2007)	gmina miejska Gospodarstwo Rybackie (GR)	bd	budżet miasta środki GR fundusze ośg fundusze UE
	realizacja ażurowych powierzchni parkingów i ciągów jezdnych, tam gdzie jest to możliwe	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska właściciele nieruchomości	bd	budżet miasta środki właścicieli
	eliminacja dopływu biogenów z ogrodów działkowych położonych na stokach i w dnach rynien polodowcowych w sąsiedztwie wód powierzchniowych – poprzez realizację terenów zieleni urządzonej tamże lub wprowadzenie izolujących zadrzewień i zalesień	2005-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośg fundusze UE



		Zadanie ciągłe 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska Związek Gmin Jeziorak (ZGJ) organizacje ekologiczne	40	budżet miasta fundusze ośgig środki własne ZGJ i organizacji ekologicznych
	przeprowadzenie letniej kampanii informacyjnej dotyczącej uciążliwości zrzutu ścieków i zanieczyszczeń ropopochodnych oraz wyrzucania odpadów z jednostek pływających po j. Jeziorak	Zadanie ciągłe 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	-	-
	informowanie mieszkańców i turystów o stanie czystości wody kąpielisk badanych przez PSSE – „Iławski Ratusz”, strona internetowa Urzędu Miasta.	2004-2006	inwestor	bd	środki inwestora
	realizacja nowoczesnej stacji paliw dla jednostek pływających				

A) Uzyskanie najwyższej i wysokiej jakości wody pitnej we wszystkich obiektach w mieście		2004-2007 (po 2007)	„Iławskie Wodociągi” („IW”)	1400	środki „IW” fundusze ośg fundusze UE budżet miasta
	doprowadzenie miejskiej sieci wodociągowej do wszystkich obiektów w mieście, w tym na wyspę Wielka Żuława i na koniec ul. Kolejowej oraz do terenów nowego zainwestowania	2004-2007 (po 2007)	„Iławskie Wodociągi” („IW”)	200	środki „IW” fundusze ośg fundusze UE budżet miasta
	modernizacja ujęć i sieci wodociągowej, w tym wymiana rur cementowo-azbestowych na Osiedlu Lubawskim	2004-2005	Iławskie Wodociągi” („IW”)	20	środki „IW”
	właściwe zagospodarowanie stref ochronny bezpośredniej wokół studni komunalnego ujęcia wód podziemnych	2004-2005	właściciele studni	20	środki własne właściciele studni
	właściwe zagospodarowanie terenu wokół studni Szpitala Powiatowego, Zakładu Karnego i ZPZ „Iława”	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	Iławskie Wodociągi” („IW”) właściciele studni i obiektów	bd	środki „IW” fundusze ośg środki własne właściciele studni i obiektów
	zastosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) do uzyskania najwyższej jakości wody w sieci wodociągowej i w obiektach tego wymagających	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	-	-
	informowanie mieszkańców i turystów o jakości wody pitnej w sieci				

B) Przeciwdziałanie przenikaniu zanieczyszczeń do wód podziemnych	wodociągowej badanej przez PSSE – „Iławski Ratusz”, strona internetowa Urzędu Miasta	2004-2007	gmina miejska	20	budżet miasta fundusze ośgów fundusze UE
	założenie kompleksowego monitoringu wpływu miejskiego wysypiska odpadów i mogilnika odpadów niebezpiecznych – na jakość wód podziemnych	2004-2006	właściciele ujęć	bd	środki własne właścicieli studni
	sukcesywna likwidacja studni – nieczynnych i stanowiących zagrożenie				

<b>II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA</b>					
<b>CEL 2 – Czyste powietrze</b>					
<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
<b><u>Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z kotłowni i palenisk</u></b>	rozbudowa i modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej	2004-2005 2006-2007 Zadanie ciągłe (po 2007)	„Energetyka Ciepłna” („EC”)	579 bd	środki „EC” fundusze UE fundusze ośgów Ekofundusz
	likwidacja uciążliwych lokalnych kotłowni i palenisk połączona z przyłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej lub modernizacja kotłowni lokalnych	2004-2007 Zadanie ciągłe (po 2007)	właściciele budynków i zakładów	bd	środki własne właścicieli
	modernizacja komunalnych kotłowni K-1 i K-2 połączona ze współpalaniem biomasy	2004-2005 2006-2007 (po 2007)	„Energetyka Ciepłna” („EC”)	850 bd	środki „EC” fundusze UE fundusze ośgów
	budowa małej elektrociepłowni „Energetyki Ciepłej” na biomasę	2004-2005	„Energetyka Ciepłna” („EC”)	600	środki „EC” fundusze UE fundusze ośgów
	sukcesywna termoizolacja budynków komunalnych i pozostałych	2004-2007	gmina miejska właściciele budynków	bd	środki własne właścicieli fundusze ośgów Bank Ochrony Środowiska

	<p>aktualizacja planu zaopatrzenia w ciepło ze zbilansowaniem instalowanej mocy z prognozowanym zapotrzebowaniem na energię ciepłą w mieście w perspektywie do 2011 r. oraz z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii</p> <p>edukacja mieszkańców na temat szkodliwości spalania odpadów, w tym opakowań plastikowych, styropianu i z przerobu drewna, nasączonych klejami</p> <p>wspieranie działań przedsiębiorców i mieszkańców w zakresie pozyskiwania środków na instalacje ograniczające emisje</p>	<p>2005</p> <p>2004-2007 Zadanie ciągłe</p> <p>2004-2007 Zadanie ciągłe</p>	<p>gmina miejska</p> <p>gmina miejska</p> <p>gmina miejska fundusze ośigw</p>	<p>40</p> <p>20</p> <p>bd</p>	<p>budżet miasta</p> <p>budżet miasta fundusze ośigw</p> <p>budżet miasta fundusze ośigw</p>
Ograniczenie uciążliwości motoryzacyjnych zanieczyszczeń powietrza	<p>budowa małych obwodnic – wschodniej i północnej z zielenią izolacyjną</p> <p>nasadzenia drzew i krzewów wzdłuż dróg należących do gminy miejskiej</p> <p>modernizacja dróg gminnych</p>	<p>2004-2007</p> <p>2004-2007 Zadanie ciągłe</p> <p>2004-2007 Zadanie ciągłe</p>	<p>gmina miejska Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych Zarządy Dróg – Wojewódzkich i Powiatowych</p> <p>gmina miejska</p> <p>gmina miejska</p>	<p>30 000</p> <p>bd</p> <p>bd</p>	<p>budżet miasta fundusze UE środki własne – GDDP, ZDW, ZDP</p> <p>budżet miasta</p> <p>budżet miasta fundusze UE</p>

	rozwój jakościowy i ilościowy miejskiej komunikacji publicznej – autobusów ZKM	2004-2007 Zadanie ciągłe	gmina miejska Zakład Komunikacji Miejskiej	bd	budżet miasta
	realizacja ścieżek rowerowych	2004-2007 Zadanie ciągłe	gmina miejska	bd	budżet miasta

<b>II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA</b>					
<b>CEL 3 – Dobry klimat akustyczny</b>					
<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
<b><u>Ograniczenie uciążliwości akustycznej transportu drogowego i kolejowego</u></b>	realizacja ekranów akustycznych wzdłuż najbardziej uciążliwych odcinków ulic	2004-2007	Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych Zarządy Dróg – Wojewódzkich i Powiatowych	bd	środki własne – GDDP, ZDW, ZDP fundusze UE
	realizacja ekranów akustycznych wzdłuż najbardziej uciążliwych odcinków magistrali kolejowej	2004-2007	PKP	bd	środki własne PKP fundusze UE
	budowa małych obwodnic – wschodniej i północnej z zielenią izolacyjną i ekranami akustycznymi w miejscach koniecznych	2004-2007	gmina miejska Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych Zarządy Dróg – Wojewódzkich i Powiatowych	30 000	budżet miasta fundusze UE środki własne – GDDP, ZDW, ZDP
Ograniczenie uciążliwości akustycznej zakładów produkcyjnych	modernizacja technologii produkcji i prace wyciszające z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik (BAT)	Zadanie ciągle 2004-2007	właściciele zakładów	bd	środki własne właścicieli zakładów
	lokalizowanie terenów przemysłowych, składowych i usług produkcyjnych w nowo opracowywanych miejscowych	Zadanie ciągle 2004-2007	Burmistrz Rada Miejska	-	-

	planach zagospodarowania przestrzennego w izolacji od – terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych, terenów szkół i przedszkoli, zabudowy szpitalnej i opieki społecznej oraz zabudowy mieszkaniowej				
--	--	--	--	--	--

## II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

### CEL 4 – Minimalizacja zagrożeń powodowanych przez odpady

<u>Działanie podstawowe priorytetowe</u>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
Działania podstawowe pozostałe					
1	2	3	4	5	6
<u>Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami dla miasta Iławy w nawiązaniu w nawiązaniu do wymienionych poniżej działań podstawowych pozostałych i działań szczegółowych</u>		2004	gmina miejska	40	budżet miasta fundusze ośgigw
Optymalne zagospodarowanie odpadów, w szczególności komunalnych	podjęcie działań w celu budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) w ramach związku gmin na terenie powiatu iławskiego lub w powiatach ościennych	2004-2007	gmina miejska	12 000	budżet miasta fundusze ośgigw fundusze UE
	realizacja stacji przeładunkowej odpadów dla miasta Iławy w miejscu obecnego miejskiego wysypiska	2004-2007	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgigw fundusze UE
	zakup dodatkowych pojemników do zbiórki surowców wtórnych w mieście Iława	2004-2007 2008-2011	gmina miejska	270 44	budżet miasta fundusze ośgigw środki własne ZZO



	zakup dodatkowych pojemników na odpady niesegregowane w mieście Iława	2004-2007 2008-2011	gmina miejska	1144 1171	budżet miasta środki własne ZZO
	zakup pojemników do zbiórki odpadów biodegradowalnych w mieście Iława	2004-2007 2008-2011	gmina miejska	4 9	budżet miasta fundusze ośgów środki własne ZZO
	zakup pojemników do zbiórki odpadów niebezpiecznych w mieście Iława i ich lokalizacja	2004-2006	gmina miejska	10	budżet miasta fundusze ośgów środki własne ZZO
	przeprowadzanie w szkołach i wśród mieszkańców miasta kampanii informacyjnych dotyczących ważności selektywnej zbiórki odpadów do wtórnego wykorzystania, odpadów biodegradowalnych i odpadów niebezpiecznych	2004-2007 (po 2007)	gmina miejska szkoły utworzone Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej (CIEE)	20	budżet miasta fundusze ośgów fundusze UE środki własne ZZO środki własne CIEE
	przeprowadzanie w szkołach podstawowych i gimnazjach konkursów „Która szkoła i klasa zbierze więcej zużytych baterii”	2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	10	budżet miasta fundusze ośgów
	maksymalne wtórne wykorzystanie odpadów powstających w zakładach produkcyjnych i usługowych na terenie miasta Iława	2004-2007 (po 2007)	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
Minimalizacja ilości powstających odpadów, w szczególności komunalnych oraz zmniejszenie ich toksyczności	przeprowadzanie w szkołach i wśród mieszkańców miasta kampanii informacyjnych dotyczących ważności kupowanych przez konsumentów produktów bez i mało odpadowych	2004-2007 (po 2007)	gmina miejska szkoły utworzone Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej (CIEE)	20	budżet miasta fundusze ośgów fundusze UE środki własne ZZO środki własne CIEE

	ograniczenie ilości i toksyczności odpadów, w tym niebezpiecznych powstających w zakładach produkcyjnych i usługowych na terenie miasta Ilawa w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT)	2004-2007 (po 2007)	właściciele zakładów	bd	środki właścicieli zakładów
Rekultywacja i monitoring miejskiego wysypiska odpadów	założenie i prowadzenie kompleksowego monitoringu miejskiego wysypiska odpadów w fazie eksploatacyjnej oraz mogilnika odpadów niebezpiecznych	2004-2007 2008-2009	gmina miejska	120 50	budżet miasta fundusze ośgwg fundusze UE
	prowadzenie kompleksowego monitoringu miejskiego wysypiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej oraz mogilnika odpadów niebezpiecznych	2010-2011 po 2011 do 2039	gmina miejska	17 235	budżet miasta fundusze ośgwg fundusze UE
	rekultywacja wysypiska miejskiego po zakończeniu eksploatacji	2009-2011	gmina miejska	8000	budżet miasta fundusze ośgwg fundusze UE

## II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

### CEL 5 – Poziomy pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych

Działanie podstawowe	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
Przeciwdziałanie uciążliwościom od źródeł pól elektromagnetycznych	przyjęcie zasady w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej na istniejących kominach zabudowy	Zadanie ciągle 2004-2007	Burmistrz Rada Miejska	-	-

	<p>produkcyjnej, w oddaleniu od miejsc stałego i czasowego przebywania ludzi, z utrzymaniem zakazu realizacji masztów wolnostojących</p> <p>przyjęcie zasady kablowania linii 110 kV i 15 kV w miejscach konfliktowych. w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.</p>	Zadanie ciągle 2004-2007	Burmistrz Rada Miejska	-	-
--	--	-----------------------------	---------------------------	---	---

## II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

### CEL 6 – Zabezpieczenie przed skutkami poważnych awarii

Działanie podstawowe	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
Przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii	Uwzględnienie w ustaleniach nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół obiektów i tras komunikacyjnych.	Zadanie ciągle 2004-2007	Burmistrz Rada Miejska	-	-

--	--	--	--	--	--

## II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

### CEL 7 – Zabezpieczenie przeciwpowodziowe

Działanie podstawowe	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
Przeciwdziałanie skutkom powodzi	uregulowanie spraw własnościowych i zagospodarowanie kanału młyńskiego	2005-2007	właściciel	bd	środki właściciela fundusze ośigw fundusze UE
	utrzymanie zakazu zabudowy na terenach zalewowych rzeki Iławki i kanału Iławskiego w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Zadanie ciągle 2004-2007	Burmistrz Rada Miejska	-	-

<b>III. EDUKACJA EKOLOGICZNA</b>					
<b>CEL 1 – Wzrost poziomu świadomości ekologicznej przez skuteczną edukację</b>					
<b><u>Działanie podstawowe priorytetowe</u></b>	Działania szczegółowe	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty (tys. zł)	Źródła finansowania
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
Działania podstawowe pozostałe					
<b><u>Utworzenie w Iławie – Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej</u></b>	koordynacja wspólnych działań gminy miejskiej Iława, Starostwa Powiatowego, Dyrekcji Zespołu Parków Krajobrazowych, Związku Gmin Jeziorak i pozostałych gmin powiatu – w celu wspólnego utworzenia Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Iławie z „Zieloną Szkołą” w Jerzwałdzie	2004-2006	gmina miejska ze Starostwem Powiatowym	bd	budżet miasta budżet powiatu fundusze ośg fundusze UE
	wydzielenie w budżecie oświatowym miasta funduszu na realizację i funkcjonowanie Centrum Informacji i	2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta

	Edukacji Ekologicznej (we współpracy ze Starostwem)  znalezienie odpowiedniego pomieszczenia lub budynku na Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej oraz jego wyposażenie (we współpracy ze Starostwem).	2004-2006	gmina miejska ze Starostwem Powiatowym	bd	budżet miasta budżet powiatu fundusze ośgów fundusze UE
Opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej		2006	gmina miejska	25	budżet miasta fundusze ośgów
Prowadzenie szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej	kształcenie i doskonalenie nauczycieli, szkolnych koordynatorów edukacji ekologicznej w zakresie metodyki realizowania „ścieżki edukacji ekologicznej”	Zadanie ciągle 2004-2007	Podmioty prowadzące  Szkoły	bd	budżety szkół fundusze ośgów budżet miasta
	kształcenie i doskonalenie kadr Urzędu Miasta w zakresie wdrażania zrównoważonego rozwoju, nowego ustawodawstwa ochrony środowiska i wykorzystania informacji o środowisku	Zadanie ciągle 2004-2007	Podmioty prowadzące  Urząd Miasta	bd	budżet miasta fundusze ośgów
Wspieranie nauczycielskich i uczniowskich inicjatyw proekologicznych	wspieranie wyjazdów dzieci (przedszkola i szkoły podstawowe) i młodzieży (gimnazja) do „zielonych szkół” oraz do ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo miejsc	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgów
	wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce	Zadanie ciągle 2004-2007	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgów

	ekologicznej	(po 2007)			
	wspieranie szkolnych i międzyszkolnych konkursów o tematyce ekologicznej	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośg
	finansowe wspieranie nauczycieli koordynatorów oraz osób podnoszących kwalifikacje w dziedzinie edukacji ekologicznej	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośg
Działania popularyzatorsko-informacyjne	tworzenie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych w powiązaniu z istniejącymi i projektowanymi ciągami parkowo-spacerowymi wokół jezior i wzdłuż rzeki Iławki	2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgw sponsorzy
	częste poruszanie spraw ochrony środowiska w „Iławskim Ratuszu” i na stronie internetowej Urzędu Miasta	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	-	-
	organizacja seminariów i festynów ekologicznych oraz prelekcji dla mieszkańców na temat ochrony środowiska	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgw sponsorzy
	wydawanie książek, folderów, ulotek i map o tematyce ekologicznej.	Zadanie ciągle 2004-2007 (po 2007)	gmina miejska	bd	budżet miasta fundusze ośgw fundusze UE sponsorzy

„bd” – oznacza w szacunkowych kosztach „brak danych”; będą one określone indywidualnie przez jednostki realizujące

„-” – oznacza w szacunkowych kosztach – „bez dodatkowych kosztów”